ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΓ'.
ΜΑΡΤΙΟΣ 1913
ΤΕΥΧΟΣ 145

ΣΥΝΔΡΟΜΗ *ΔΡ. 12*

Τ' ἀδέλφια.— Πίναξ ***Σπ. Βικάτου***

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α

Τὸ τεῦχος 1 δραχμὴ

"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ,,

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ *ἐτησία δραχμαὶ 12.*

ΓΡΑΦΕΙΑ: *Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22α.*

Ἔτος ΙΓ'. Μάρτιος 1913. Τεῦχος 145.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τέχνη καὶ πόλεμος, ὑπὸ *Ἀμαράντου.*
Ἡ ζωγραφικὴ τοῦ πολέμου, ὑπὸ *Ταξειδιώτου.*
Ἡ Νίκη, ὑπὸ *Ε. Μπιντοῦ.*
Ἡρωϊσμὸς καὶ καλλιτεχνία, ὑπὸ *Ι. Χρυσανθοπούλου.*
Στοὺς εὐζώνους.—Ρόδος καὶ Ἰταλία. Ποιήσεις *Γ. Στρατήγη.*
Οἱ Δελφοὶ καὶ οἱ Κρῆτες, ὑπὸ *Ἀλ. Κοντολέοντος.*
Στέφανος Μαρτζώκης. Ἀποχαιρετισμὸς *Δ. Καλογεροπούλου.*
Εἰς τὸν Γερμανὸν Ε'. Προσφώνησις *Κ. Μπέλλα.*
Στροφές, ὑπὸ *Πέτρου Γολγοθᾶ.*
Γράμματα καὶ Τέχναι.
Σημειώσεις ἑνὸς μηνός, ὑπὸ *Δάφνιδος.*
Γεώργιος Α'.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Γερμανὸς Ε'., Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.
Ρόδος.
Τ' ἀδέλφια, πίναξ *Σπ. Βικάτου.*
Ἡ λαίδη Σκὼτ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ της.
Εὔζωνοι, ἄγαλμα.
Τὰ Ἰωάννινα.

ΕΓΓΡΑΨΑΤΕ ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Ὁ ἐγγράφων ἕνα νέον συνδρομητὴν εἰς τὴν «Πινακοθήκην» λαμβάνει ***δωρεὰν*** *τὸ Ἡμερολόγιον τῆς «Πινακοθήκης» τόμον ἐκ σελ. 256.*

Ὁ ἐγγράφων δύο, τὸ «Ἡμερολόγιον» καὶ τὰ «Χρυσάνθεμα» μετὰ χρωματιστῶν εἰκόνων, λογοτεχνήματα τοῦ κ. Καλογεροπούλου.

Ὁ ἐγγράφων τρεῖς, λαμβάνει πέντε μεγάλας εἰκόνας καταλλήλους διὰ πλαίσιον καὶ τρεῖς ἐκδόσεις βιβλίων «Πινακοθήκης».

Ὁ ἐγγράφων πλείονας τῶν τριῶν, λαμβάνει ἓν λαχεῖον τοῦ Ἐθν. στόλου, πέντε εἰκόνας, τρία βιβλία καὶ τὴν «Πινακοθήκην» δωρεὰν ἐπὶ ἓν ἔτος.

Ὅρος ἀπαράβατος *ἡ προπληρωμὴ τῆς ἐτησίας συνδρομῆς τῶν ἐγγραφομένων.*

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Περιέργω. — *Μὴ σᾶς φαίνεται παράξενον. Ὁ κ. Κοντογιάννης, ὁ ἄριστος δραματικὸς ἠθοποιός, εἰς τὸ Μπιζάνι ἤνοιξε ἐδωδιμοπωλεῖον. Ὁ Βασιλεὺς Λὴρ πωλεῖ ρέγκες...*

Φίλῳ. — *Ἀναδρομάρης, ὁ γράφων τὰ ὡραῖα ἱστορικὰ χρονογραφήματα τῆς «Ἑστίας», εἶνε ὁ κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλους.*

Π.— *Ἐν Ἰθάκῃ παρεπιδημεῖ ὁ ὀνομαστὸς Γάλλος ζωγράφος Jean Styka, διὰ νὰ ἀπεικονίσῃ τοπεῖα πρὸς εἰκονογράφησιν Γερμανικῆς μεταφράσεως τοῦ Ὁμήρου. Μετ' αὐτοῦ ἦλθον εἰς Ἑλλάδα οἱ δύο υἱοί του, ζωγράφοι, ὧν ὁ μεγαλήτερος διαμένει ἤδη εἰς Ἀθήνας. Εἰδικώτερον ἀσχολεῖται οὗτος εἰς ἀπεικονίσεις ζῴων.*

Γλύπτην Γ.— *Εἴδομεν καὶ ἡμεῖς κομισθέντα εἰς τὰς Ἀθήνας μικρὰ κομψὰ χρωματιστὰ ἀγαλμάτια εἰκονίζοντα Ἀσκάρους, ἤτοι Ἀφρικανοὺς στρατιώτας τῆς Ἰταλίας. Τὰ προπλάσματα ἔγειναν συνεργασίᾳ τῶν μελῶν τῆς Καλλ. Ἀκαδημίας τῆς Φλωρεντίας. Δὲν ἔπρεπε καὶ οἱ ἰδικοί μας καλλιτέχναι νὰ εἰκονίσουν εὐζώνους λεβεντοκόρμους καὶ εὐσταλεῖς Κρῆτας; Ποῖος δὲν θὰ ἤθελε νὰ στολίσῃ τὸ γραφεῖον του μὲ ἕνα ὡραῖον ἀγαλματάκι πολεμικόν;*

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

Καλοῦνται οἱ κ. κ. Μέτοχοι τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν εἰς τὸ κατάστημα αὐτῆς τὴν 21 προσεχοῦς μηνὸς Μαρτίου, ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 11 π. μ. πρὸς συγκρότησιν τῆς ἐτησίας τακτικῆς συνελεύσεως, ἧς ἀντικείμενα ἔσονται:

1) Ἀκρόασις τῆς ἐκθέσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος 1912.

2) Ἀκρόασις τῆς ἐκθέσεως τῶν ἐλεγκτῶν διὰ τὸ λῆξαν ἔτος 1912.

3) Συζήτησις καὶ ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ ὑποβληθησομένου ἰσολογισμοῦ τῆς χρήσεως τοῦ λήξαντος ἔτους 1912.

4) Ἀπόφασις περὶ μειώσεως τοῦ ἑταιρικοῦ κεφαλαίου καὶ ἐκ νέου αὐξήσεως αὐτοῦ εἰς 60,000,000.

5) Τροποποίησις τῶν ἄρθρων 6, 9, 33, 34, 41, 45 καὶ ὁλοκλήρου τοῦ περὶ Διοικήσεως κεφαλαίου τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Τραπέζης.

6) Ἐκλογὴ συμβούλων πρὸς ἀντικατάστασιν ὅσων ἔληξεν ἡ θητεία καὶ διακοινόνιτις τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας τῶν λοιπῶν συμβούλων.

7) Ἐκλογὴ τακτικῶν καὶ ἀναπληρωματικῶν ἐλεγκτῶν πρὸς ἔλεγχον τῶν βιβλίων καὶ λογαριασμῶν τῆς Τραπέζης διὰ τὸ ἔτος 1913.

Συνῳδὰ τῷ ἄρθρῳ 35 τοῦ Καταστατικοῦ πᾶς κύριος πεντήκοντα μετοχῶν, δύναται νὰ παραστῇ μετὰ δικαιώματος ψήφου εἰς τὴν Συνέλευσιν.

Ἡ κυριότης διὰ τὰς ἀνωνύμους μετοχὰς ἀποδεικνύεται ἐκ πιστοποιήσεως καταθέσεως παρὰ τῷ Κεντρικῷ καταστήματι τῆς Τραπέζης καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς Ὑποκαταστήμασιν αὐτῆς, ὡσαυτως καὶ παρ' οἱαδήποτε ἄλλῃ ἀνεγνωρισμένῃ ἐν Ἀθήναις Τραπέζῃ, ἐν Παρισίοις δὲ παρὰ τῷ Banque de l' Union Parisienne (Rue Chauchat 7).

Αἱ ἀποδείξεις τῆς καταθέσεως τῶν τίτλων καὶ τὰ πληρεξούσια ἀνάγκη νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Τραπέζης (τμῆμα τίτλων) τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς 3 Μαρτίου, συμπεριλαμβανομένης, ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ δε τούτων θέλει παραδίδεσθαι τοῖς κ. κ. Μετόχοις ἀπόδειξις, ἥτις θὰ χρησιμεύσῃ ὡς εἰσιτήριον διὰ τὴν συνέλευσιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17ῃ Φεβρουαρίου 1913.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικ. Συμβουλίου
Στ. Φραγκιάδης

"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ"

Παρακαλοῦνται οἱ καθυστεροῦντες τὴν συνδρομήν των, ὅπως ἀποστείλωσιν αὐτὴν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Διεύθυνσιν τῆς «Πινακοθήκης», ἀφαιροῦντες τὰ ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς.

Εἰς τοὺς καθυστεροῦντας θὰ διακοπῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου.

ΕΡΓΑ Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ. Σελ. 208.—Δρ. 3.
ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ. Διηγήματα εἰκονογραφημένα Σελ. 64.—Δρ. 2.
ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ. Πεζὰ ποιήματα μετὰ χρωματιστῶν εἰκόνων. Σελ. 174.—Δρ. 3.
ΣΑΤΥΡΑΙ. Διηγήματα. Σελ. 64.—Δρ. 2.
ΦΩΤΟΣΚΙΑΣΕΙΣ. Πεζὰ ποιήματα μετ' εἰκόνων Σελ. 64.—Δρ. 1.
ΣΕΛΙΔΕΣ. Διηγήματα. Σελ. 128.—Δρ. 2.
ΦΥΛΛΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ. Ἐντυπώσεις καὶ σκέψεις. Σελ. 84.—Δρ. 1.
ΑΝΑΓΛΥΦΑ. Διηγήματα. Σελ. 64.—Δρ. 1.

Πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖά μας
Διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Πινακοθήκης» εἰς τὸ
ἥμισυ τῆς τιμῆς.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

ΤΟ "ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ,, *πίναξ Ν. Γύζη Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα Δρ. 1. Ἐπὶ χονδροῦ χάρτου δραχ. 3.*
"ΔΥΟ ΠΟΝΟΙ,, *δρᾶμα Φρ. Κοππέ, κατὰ μετάφρασιν Ἄγιδος Θέρου. Ἐπὶ Ὁλλανδικοῦ χάρτου δρ. 1.*
ΤΟ "ΜΑΥΣΩΛΕΙΟΝ,, *δρᾶμα Ν. Λάσκαρη καὶ Π. Δημητρακοπούλου δρ. 1.*
ΤΟ "ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ,, *πίναξ Φρίξου Ἀριστέως. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα δρ. 1.*
Η "ΜΙΚΡΑ ΕΠΑΙΤΙΣ,, *πίναξ L. Perrault. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα δρ. 1.*
Η "ΑΙΩΡΑ,, *πίναξ Vigor. Φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα δρ. 1.*
Ο "ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΝΥΜΦΗΣ,, *Πίναξ Rochegrosse. Φωτοτυπία δρ. 1.*
Ο "ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ,, *Τρίχρωμος φωτοτυπία εἰς μέγα σχῆμα. Πίναξ Bennet δρ. 1.*
ΤΟ "ΟΝΕΙΡΟΝ,, *G. Bargelini Φωτοτυπία δρ. 1.*
Ο "ΖΕΥΞΙΣ ΕΚΛΕΓΩΝ ΠΡΟΤΥΠΟΝ,, *πίναξ Vincent. Φωτοτυπία δρ. 1.*
Ο "ΕΝΤΑΦΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ Δ'ΟΡΓΑΖ,, *πίναξ Δ. Θεοτοκοπούλου. Φωτοτυπία δρ. 1.*
"ΔΟΜΗΝΙΚΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ,, *Καλλιτεχνικὴ καὶ ἱστορικὴ μελέτη ὑπὸ Ι. Καραβία, δρ. 1.*
"ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ,, *Πίναξ J. Knopp. δρ. 1.*

Διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς "Πινακοθήκης,, εἰς τὸ
ΗΜΙΣΥ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ

ΤΟΜΟΙ "ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ,,

Ἀπὸ τοῦ Α' μέχρι τοῦ ΙΓ' ἔτους

εὑρίσκονται εἰς τὸ γραφεῖον μας τιμώμενοι οἱ χρυσόδετοι ἕκαστος δρ. 15, οἱ ἁπλόδετοι δρ. 12.

Διὰ τοὺς ἀγοράζοντας πλήρη σειρὰν γίνεται ἔκπτωσις 25 τοῖς ο)ο.

Καλύμματα χρυσόδετα τῆς "Πινακοθήκης,,

ὅλων τῶν ἐτῶν πωλοῦνται εἰς τὸ γραφεῖον μας ἀντὶ δρ. **δύο** ἕκαστον.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ
"ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ"
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912

Κομψὸς τόμος ἐκ 256 σελίδων

Μελέται φιλολογικαί, καλλιτεχνικαί, ἱστορικαί, ἐπιστημονικαί, διηγήματα, ποιήσεις, εἰκόνες ἔργων ζωγραφικῆς.

Τιμᾶται διὰ τοὺς συνδρομητάς μας δρ. 1. Διὰ τοὺς μὴ τοιούτους δρ. 3. Εἰς τοὺς νέους ἐγγραφομένους συνδρομητὰς ἀποστέλλεται δωρεάν.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΝΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια.

Τροποποιηθείσης τῆς κλίμακος τῶν τόκων τῶν εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια νέων ἐντόκων καταθέσεων ἐν ὄψει ἢ ἐπὶ προθεσμίᾳ, δηλοποιεῖται, ὅτι ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1909 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος δέχεται παρά τε τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασιν αὐτῆς καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια ἀποδοτέας ἐν ὄψει ἢ ἐν ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ ἐπὶ τόκῳ·

1) 1)2 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ τὰς ἐν ὄψει ἀποδοτέας καταθέσεις μέχρι ποσοῦ δρ. 10.000 πέραν τοῦ ποσοῦ τούτου τοῦ τόκου ὁριζομένου εἰς 1 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος. Αἱ καταθέσεις αὗται γίνονται δεκταὶ καὶ εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμόν, παραδιδομένου τῷ καταθέτῃ βιβλιαρίου λογαριασμοῦ καὶ βιβλιαρίου ἐπιταγῶν.

2 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἓξ μῆνας τοὐλάχιστον.

2) 1)2 τοῖς κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἓξ μῆνας τοὐλάχιστον.

3 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ δύο ἔτη τοὐλάχιστον.

3 1)2 τοῖς ο)ο κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ τέσσαρα ἔτη τοὐλάχιστον.

4 τοῖς ο)ο διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ πέντε ἔτη τοὐλάχιστον, ὡς καὶ διὰ τὰς πέρα τῶν πέντε ἐτῶν, ἤ τας διαρκεῖς.

Καταθέσεις εἰς χρυσὸν

Δέχεται ἔτι ἐντόκους καταθέσεις εἰς χρυσόν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας Ἀγγλίας, ἀποδοτέας ἐν ὡρισμένῃ προθεσμίᾳ ἢ διαρκεῖ, ἐπὶ τόκῳ

1 1)2	τοῖς	ο)ο	κατ'	ἔτος	διὰ	καταθέσ.	6 μηνῶν τοὐλάχ.
2	»	»	»	»	»	»	1 ἔτους
2 1)2	»	»	»	»	»	»	2 ἐτῶν
3	»	»	»	»	»	»	4 ἐτῶν
4	»	»	»	»	»	»	5 ἐτῶν

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνώνυμοι.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται παρὰ τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταθέτου παρὰ τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπέζης εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις.

Πρὸς τοὺς κ. κ. Ὑδρολήπτας τῆς πόλεως Ἀθηνῶν.

Προσκαλοῦνται οἱ κ. κ. ὑδρολῆπται ὅπως ἐντὸς 8 ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον προσέλθωσιν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Δήμου καὶ καταβάλωσι τὸ ἀντίτιμον τοῦ ὕδατος τρέχοντος ἔτους, καθόσον ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ ὑδραυλικὴ ὑπηρεσία τοῦ Δήμου θὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ὕδατος.

(Ἐκ τοῦ ὑδραυλικοῦ τμήματος τοῦ Δήμου Ἀθηναίων).

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΣΙΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ — Ὁδὸς Ἑρμοῦ

Πλοῦτος γραφικῆς ὕλης. — Ἔντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά. — Ἐργοστάσιον φακέλλων τέλειον. — Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων παντὸς εἴδους καὶ πάσης ποιότητος. Χάρτης ἐφημερίδων.

Εὐθηνία, ἀκρίβεια, ταχύτης.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΕΠ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 10

Τὸ καλλιτεχνικώτερον φωτογραφεῖον τῶν Ἀθηνῶν. — Μηχανήματα τέλεια. — Ταχύτης. Τιμαὶ ἀσυναγώνισται.

Μεγεθύνσεις καλλιτεχνικαί.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ
ΤΗΣ Β. ΑΥΛΗΣ
ΜΙΧ. ΑΡΝΙΩΤΟΥ

Ὁδὸς Πραξιτέλους ἀριθ. 42

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Καλλιτεχνικὴ ἐργασία

Τιμαὶ συγκαταβατικαὶ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΗΣ

Γλύπτης

Διπλωματοῦχος τῆς Καλλιτεχν. σχολῆς Ἀθηνῶν.

Ἐργαστήριον ἐν τῇ ὁδῷ Ἀναπαύσεως

Τμῆμα μνημείων

Ἀναλαμβάνει τὴν κατασκευὴν καλλιτεχνικῶν μνημείων, ἀνδριάντων, προτομῶν, διακοσμήσεων.

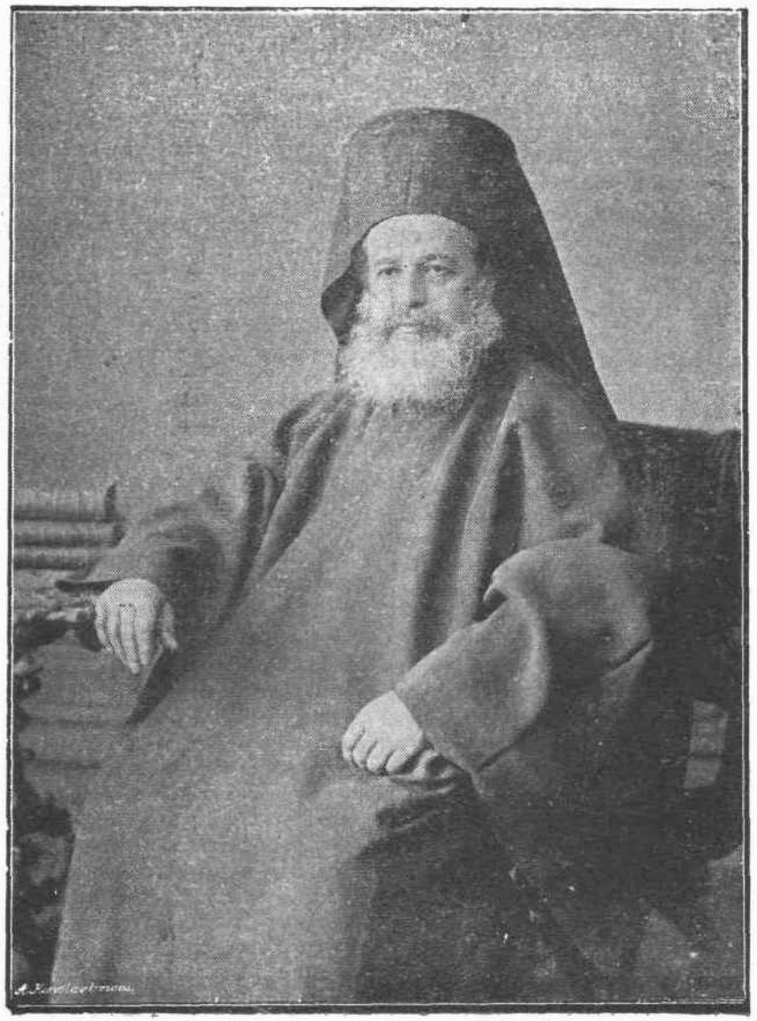

Ὁ νέος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης **Γερμανὸς ὁ Ε'.**

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟΣ

ΠΟΛΕΜΟΣ — πόλεμος ἀπελευθερώσεως καὶ πολιτισμοῦ — εἶνε τὸ ἰσχυρότερον ἔναυσμα τῆς ἐμπνεύσεως. Ἡ φαντασία, ἡ ὁποία μεγαλοποιεῖ τὰ γεγονότα, εὑρίσκει ὁρίζοντα ἀνοικτὸν διὰ νὰ ὑψωθῇ καὶ νὰ δολιχοδρομήσῃ ἀνὰ τοὺς αἰθέρας. Ἡ σφαῖρα, ἡ σημαία, ἡ σάλπιγξ, ἡ ὀβίς, τὸ ἀεροπλάνον, ἡ τορπίλλη, ὁ ἵππος ἐν τῇ πάλῃ τῇ αἱματηρᾷ καὶ ἐν τῇ ὁρμητικῇ ἐπιθέσει καὶ τῇ ἐκσφενδονίσει δίδουν τὴν ἰδέαν τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης. Ἡ γραφίς, ὁ χρωστήρ, ἡ σμίλη, ἡ χορδή, τὰ ἐκφραστικὰ αὐτὰ ὄργανα τὰ ἐξωτερικεύοντα τὴν ἔμπνευσιν, συνδυάζοντα τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα πρὸς τὴν καλλιτεχνικὴν ἀντίληψιν, συμβάλλουν ἐναμίλλως εἰς τὴν ἀνάδειξιν τῆς Μεγάλης Πατρίδος.

Ὁ Βαλκανικὸς πόλεμος εἶχεν ἐπεισόδια ὑπέροχα εἰς ἡρωϊσμόν, εἰς αὐτοθυσίαν. Ἀλλ' ἰδιαίταται ὁ Ἑλληνικὸς ἀγών, ἀγὼν ὑπὲρ ἑστιῶν καὶ βωμῶν, ἠρίθμησε νίκας καὶ προελάσεις ἀξίας διθυράμβων. Ἀρκεῖ τις νὰ ἀναμνησθῇ τῆς ἐν Ἠπείρῳ γιγαντομαχίας, ἵνα ἀντλήσῃ ἐμπνεύσεις μεγάλας.

Ἐν προηγουμένῳ τεύχει τῆς «Πινακοθήκης» ἠλέουσα μαργαρίτας εἰς τὸν βυθὸν τῆς ποιητικῆς πλημμύρας τῶν στιχομανῶν συγχρόνων Ἑλλήνων. Ἡ ποίησις ἔδειξε συμπτώματα προώρου παραλυσίας, βαδίζουσα, ἐκ συμπαθείας ἴσως πρὸς τοὺς τραυματίας, ἐπάνω εἰς δεκανίκια ὁμοιοκαταληξιῶν.

Ὁ πεζὸς λόγος, τὸ πολεμικὸν διήγημα — διότι περὶ αὐτοῦ πρόκειται — δὲν ἀνεφάνη ἀκόμη. Ἴσως εἶνε ἐνωρίς. Ἂν ἡ ποίησις εἶνε τὸ ἄνθος τῆς ἐνδόξου μεγαλουργίας, τὸ διήγημα εἶνε ὁ καρπός. Ἐκ τῶν διηγηματογράφων μας, πλὴν δύο-τριῶν μετασχόντων τῆς ἐκστρατείας, ἴσως καὶ μαχῶν, οἱ ἄλλοι εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ ἀναπαραστήσουν διὰ τῆς φαντασίας τὰς λεπτομερείας. Ἀλλὰ τὴν βάσιν τὴν ἀφηγηματικὴν ἠμποροῦν κάλλιστα νὰ τὴν ἔχουν ἐκ τῶν ὀλίγων μέχρι τοῦδε γνωσθέντων, ἀλλὰ περισσοτέρων ἀσφαλῶς ἀργότερον γνωσθησομένων ἐπεισοδίων καὶ σκηνῶν. Ὁ πόλεμος τοῦ 1897 ἐνέπνευσε τρεῖς μόνον διηγηματογράφους. Τοὺς κ. κ. Ἀσπρέαν, Εὐστρατιάδην, Καλογερόπουλον, — κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν — οἵτινες καὶ παρέστησαν αὐτόπται μάρτυρες τῆς ἀτυχοῦς ἐκείνης στρατιωτικῆς ἐπιχειρήσεως. Ἀλλὰ σήμερον παρίσταται ἀσυγκρίτως εὐρύτερον τὸ στάδιον τῆς πολεμικῆς ἀφηγήσεως ὡς ἐκ τῆς ἐκτάσεως τοῦ πολέμου, καὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτοῦ. Αἱ ἀφηγήσεις ἐρέδρων δημοσιογράφων — καὶ θὰ ἀναφέρω χωριστὰ τὸν Σταματίου, τὸν «Ἔφεδρον» τῆς Ν. Ἡμέρας, τὸν Ἀχέροντα τοῦ «Ἐμπρός», τὸν Πολεμιστὴν τῆς «Πατρίδος» — εἶνε ἀναμνήσεις μᾶλλον καὶ ἐντυπώσεις ἡμερολογιακαί, αἱ ὁποῖαι ἔχουν περισσότερον τὸν δημοσιογραφικὸν τύπον καὶ ὀλιγωτέραν τὴν φιλολογικὴν ἀξίαν. Ὁ «Σύλλογος τῶν ὠφελίμων βιβλίων» εἰς τὴν ἐφετεινὴν λογοδοσίαν ἀφοῦ ἀνήγγειλε μίαν λυπηρὰν εἴδησιν, τὸν ἐκ συγκοπῆς θάνατον τῆς «Μελέτης», περιοδικοῦ ἰδιοτύπου χρησίμου ὁπωσδήποτε, ἔδωσεν ὡς ἀντιστάθμισμα τὴν προκήρυξιν διαγωνισμοῦ πρὸς συγγραφὴν πολεμικοῦ διηγήματος. Ἡ ἰδέα εἶνε πολὺ καλὴ καὶ θὰ ἐτελεσφόρει γενναιοτερον ἂν ὑπῆρχε ἀνώτερον χρηματικὸν ἔπαθλον. Βεβαίως καὶ χωρὶς τὸν διαγωνισμόν, θὰ γραφοῦν διηγήματα. Ἀλλ' εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν οἱ συγγραφεῖς ὀχι νὰ ἀποζήσουν ἐκ τῆς πνευματικῆς των ἐργασίας δὲν εἶνε δυνατόν, ἀλλ' οὔτε εἰς τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα νὰ ἀνταποκριθοῦν, εἶνε μία ὁπωσδήποτε παρόρμησις ἀξία προσοχῆς. Ὁ ἀγωνοθέτης Σύλλογος ἂς φροντίσῃ νὰ μὴ ὁμοιάσουν οἱ διαγωνισμοί του πρὸς τοὺς ἀειμνήστους ποιητικοὺς καὶ δραματικοὺς διαγωνισμούς, — προσοχὴ ἰδίως εἰς τοὺς κριτὰς — ἵνα ἡ συγκόμιδή του ἀποβῇ ἱκανοποιητική. Ὅσοι γράψουν διηγήματα πολεμικὰ ἂς σκεφθοῦν ὅτι πρέπει νὰ ἀποβλέψουν κυρίως εἰς τὴν ἰσχυροποίησιν τῆς *Ἐθνικῆς ψυχῆς*.

Θὰ ἠυχόμεθα αἱ διὰ τὸν διαγωνισμὸν διατεθεῖσαι 1000 δραχμαὶ νὰ μὴ ἐτεμαχίζοντο εἰς πέντε ἆθλα, ἀλλ' εἰς δύο μόνον, ἐν 800 δρ. καὶ ἓν 200 δρ. Τὰ βραβεῖα τοιούτων διαγωνισμῶν πρέπει νὰ εἶνε ὀλίγα καὶ γενναῖα.

*

Μετὰ τὰ Ὡραῖα γράμματα (Ποίησις—Διήγημα) αἱ Ὡραῖαι Τέχναι (Ζωγραφικὴ—Γλυπτική). Ὁ πόλεμος τοῦ 97 εἶχε τὸν ζωγράφον του, τὸν Ροΐλόν. Ὁ ἴδιος ἔδραμε καὶ ἐφέτος εἰς τὰ Μακεδονικὰ πεδία, ἀλλὰ δὲν τὸν εἶδα ἐνθουσιασμένον ἐκ τῆς περιοδείας ἢ μᾶλλον ἐκ τῆς φιλοξενίας τῆς ἀναμενομένης — καὶ δικαίως — ὑπ' αὐτοῦ. Εἶτα ἔσπευσε πρῶτος — καὶ ὁ μόνος μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς — εἰς Ἤπειρον. Ἄλλοι ζωγράφοι, ἐκτὸς τοῦ κ. Ὀθωναίου, δὲν γνωρίζω ἐὰν μετέσχον τοῦ ἀγῶνος, μολονότι δὲν ἦτο δύσκολον νὰ ἀφήσουν τὰ Ζαχαράτεια τραπεζάκια διὰ νὰ βυθίσουν τὸ μάτι των εἰς τὴν μεγάλην σκηνογραφίαν τοῦ πολέμου. Δύο μάλιστα ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ ἐδοκίμαζον καὶ τὸ ἀγαθὸ τοῦ ἀστυνομικοῦ μπουδρουμίου, ὡς τὰ ἔδοκίμασαν, χάρις εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν δι' ἧς ἐφαρμόζεται ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας ὁ περὶ ὁπλοφορίας νόμος. Αἱ καλλιτεχνίδες δὲν ὑπελείφθησαν, ἀντιπροσωπευθεῖσαι ὑπὸ τῆς κ. Θαλείας Φλωρᾶ, ἥτις ἐπεσκέφθη τὸ θέατρον τοῦ πολεμικοῦ ἀγῶνος. Ἀλλ' ἐὰν οἱ ἄλλοι καλλιτέχναι μας δὲν εἶδον ἰδίοις ὄμμασι μάχας, θὰ εἶνε τουλάχιστον ἱκανοὶ νὰ ἀναπαραστήσουν σκηνογραφίας τοῦ πολέμου, χαρακτηριστικάς; Καθ' ἃς ἡμέρας ἐνεκρώθη ὁ πρύτανις τῶν στρατιωτικῶν ζωγράφων, ὁ Δεταΐγ, θὰ εἶνε τολμηρὸν νὰ ὀνειροπολήσω ἐν ἕνα Ἕλληνα διάδοχόν του. Ἀλλ' ὁπωσδήποτε μία καλὴ διάθεσις θὰ ἀνεπλήρωνε τὴν ἀπροθυμίαν τῆς συμμετοχῆς ἐν τῇ πολεμικῇ δράσει, διότι οἱ Ἕλληνες καλλιτέχναι ὅσω ῥάθυμοι εἶνε, τοσῳ καὶ ἱκανοί, ἵνα μὴ εἴπω ἰδιοφυεῖς.

Ἡ θαλασσογραφία ἐνδείκνυται ἐν τῷ πολέμῳ ἐπίσης, διότι καὶ κατὰ θάλασσαν ἡ Ἑλλὰς δὲν ὑπελείφθη. Καὶ εὔχομεν ἓν εὐχάριστον καὶ πρωτοφανὲς φαινόμενον, τὴν ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας ἐπίσημον ἀναγνώρισιν τῆς σημασίας ἣν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ τέχνη ἐν σχέσει πρὸς τὴν πολεμικὴν δρᾶσιν. Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν ἐξαπέστειλεν εἰς Λῆμνον — δὲν ἠξεύρω ἂν ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας ἢ καθ' ὑπόδειξιν, καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο ἐν τούτοις τιμᾷ τὸν Ὑπουργὸν — τὸν κ. Χατζῆν ἵνα μελετήσῃ ἐπιτοπίως τὰς λεπτομερείας τῆς ἑλληνοτουρκικῆς ναυμαχίας τῆς 5 Ἰανουαρίου. Ὁ συνάδελφος κ. Νιρβάνας ὑπενθυμίζει ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ δύο ἐπεισόδια καλλιτεχνικὰ διὰ νὰ δείξῃ ἐν ἀντιθέσει τὸ ἐνδιαφέρον δύο Κρατῶν — μὴ δυναμένων ἄλλως τε νὰ ὑποστῶσι σύγκρισιν ἀναστήματος — διὰ τὴν Τέχνην. Ἀναφέρει τὸ γνωστὸν ἐπεισόδιον τοῦ μεγάλου μας Γύζη ὅστις ἐστάλη ὑπότροφος τῆς Ἑλλην. Κυβερνήσεως εἰς Μόναχον, ὅταν δὲ ἐπέστρεψεν ἀποπερατώσας τὰς σπουδάς του ἐπέδειξεν εἰς τὸν τότε ὑπουργὸν τῆς Παιδείας — ὑπουργὸν νὰ εἴπωμεν περίπου τῶν Καλῶν Τεχνῶν — ἕνα πίνακά του, τὸν «Κλεφτοκοττᾶν τῆς Σμύρνης» (νομίζομεν ὅτι ἦτο ἄλλος ὁ πίναξ). Εἰς τὸν ρεαλιστικὸν ἀλλὰ καὶ χαρακτηριστικὸν ἐκεῖνον πίνακα ὑπῆρχε μεταξὺ ἄλλων καὶ εἰς ὑπομονητικώτατος ὄνος, ἐφ' οὗ ἐπέβαινεν ὁ λαθροθήρας. Ὁ ὑπουργὸς ἀντίκρυσε τὸν πίνακα περιφρονητικῶς καὶ εἶπε:

— Γι' αὐτὸ τὸν ἐστείλαμε στὴ Εὐρώπη, γιὰ νὰ φτειάνῃ γαϊδάρους;

Καὶ εἰς ἀπάντησιν ὁ Γύζης... ἀνεχώρησε διὰ τὴν Εὐρώπην κ' ἔγεινεν — παρὰ τὰς ἀξιοπρεπεῖς ζωολογικὰς ἀντιρρήσεις τοῦ τότε ὑπουργοῦ — Γύζης.

Τὸ ἄλλο γεγονὸς ἀναφέρεται εἰς τὴν Αὐστρίαν, ἥτις θέλουσα νὰ ἀπαθανατίσῃ τὴν ναυμαχίαν τῆς Λίσσης ἀνέθεσε τὸ μέγα ἔργον εἰς Ἕλληνα ζωγράφον, τὸν ἀείμνηστον Βολωνάκην, ὅστις καὶ ἐν ἐπιστήμῳ ἀποστολῇ ἐπέβη τῆς Αὐστριακῆς ναυαρχίδος. Ἔζησεν ἐκεῖ ἐπὶ μῆνας ἀπολαμβάνων τιμῶν ἀλλὰ καὶ μελετῶν ἐκ τοῦ φυσικοῦ τὴν μεγάλην του σύνθεσιν. Ὅταν δέ, μετὰ ἔτη, ἦλθε μὲ τὴν θαλαμηγόν του εἰς Πειραιᾶ ὁ Αὐστριακὸς Ἀρχιδοὺξ Ροδόλφος, μόλις ἐπάτησε τὸ ἑλληνικὸν χῶμα τὴν πρώτην του ἐπίσκεψιν ἔκαμεν εἰς τὸ πενιχρὸν ἐργαστήριον τοῦ ζωγράφου τῆς «Ναυμαχίας τῆς Λίσσης».

Ὁ Βολωνάκης δὲν ζῇ πλέον. Μόνος ἄξιος διάδοχός του κρίνεται ὁ κ. Χατζῆς. Καὶ ὁ κράτιστος αὐτὸς θαλασσογράφος εὑρίσκεται ἤδη εἰς τὴν Λῆμνον διὰ νὰ συνθέσῃ τὴν ναυμαχίαν, ἥτις ἔκρινε σχεδὸν τὸν ἀγῶνα τῆς ξηρᾶς. Δὲν εἶνε εὔκολον, οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ προεικάσῃ τις τί θὰ ἐκτυλιχθῇ ἀπὸ τὸν χρωστῆρα τοῦ κ. Χατζῆ. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι αἱ νεώτεραι πολεμικαὶ ἐφευρέσεις, ἡ σύγχρονος τακτικὴ τοῦ πολέμου δὲν εὑρίσκεται εἰς ἁρμονικὰς σχέσεις μὲ τὴν ποιησιν καὶ τὴν γραφικότητα τῆς παραστάσεως. Ἀμφιβόλον εἶνε ἐὰν μὲ τὰ ἐπιστημονικὰ μέσα τὰ ὁποῖα διαθέτει σήμερον μία ναυμαχία ἠμπορεῖ ἕνας καλλιτέχνης — θέλων πιστῶς νὰ ἀναπαραστήσῃ τὰ γεγονότα — νὰ ἐργασθῇ καλλιτεχνικῶς. Ἄλλοτε αἱ ναυμαχίαι — ἂς ἀναμνησθῶμεν τὴς πυρπόλησιν τῆς Τουρκικῆς ναυαρχίδος τοῦ 1821 — ἦσαν γραφικώτεραι. Σήμερον εἶνε ὀλιγώτερον ζωγραφικαὶ αἱ ναυμαχίαι καὶ περισσότερον τεχνικαὶ ἐπιστημονικῶς καὶ ἐξοντωτικαὶ εἰς θάνατον καὶ εἰς αἰσθητικὴν ἐντύπωσιν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐλπίζομεν ὅτι ὁ ζωγράφος τῆς «Τελευταίας ναυμαχίας τῆς Ἁλώσεως» θὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς προσδοκίας τῆς Πολιτείας, ἥτις τιμητικὴν τῷ ἀνέθεσεν ἐντολήν, χάρις εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ναυτικῶν, ὅστις εὐτυχῶς ἔτυχε νὰ ἔχῃ διαφορετικὰς ἰδέας ἀπὸ τὸν πρὸ 30ετίας συναδελφόν του.

Ἡ γλυπτικὴ δὲν θὰ ὑστερήσῃ βεβαίως εἰς τὴν εἰσφορίαν της τὴν πολεμικήν. Ὁ κ. Θωμόπουλος, ὁ μεγαλοϊδεάτης, πλάσσει τὸν «Πόλεμον». Ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ζητήσῃ τις ἀπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν ἰδιοφυΐαν τῶν νεωτέρων γλυπτῶν εἶνε τὸ πρόπλασμα ἑνὸς συνολικοῦ Ἡρώου τοῦ 1912, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς pendant ἑνὸς ἄλλου Ἡρώου — τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ πρέπει ταχέως νὰ φιλοτεχνηθῇ — τοῦ 1821. Τὸ Ἡρῷον τοῦ 1912 προώρισται νὰ συμβολίσῃ τὴν Ἀναγέννησιν τοῦ ἔθνους, ἥτις θὰ συμπληρώσῃ τὴν Ἀνάστασιν, τὴν κατὰ τὸ 1821 συντελεσθεῖσαν. Ὁ συμβολισμὸς εἶνε ὑπέροχος καὶ ἡ τέχνη πρέπει νὰ φανῇ ἀνταξία, εἰς ἐπιβολήν, τοῦ θέματος.

*

Δὲν συμφωνοῦμεν μὲ τοὺς θέλοντας νὰ ὑποκαταστήσωσι εἰς τὰ μεγαλουργήματα τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος τὴν δρᾶσιν. Ἄλλη ἡ δόξα ἐκείνη, ἄλλη αὐτή. Ἄξιαι ἀμφότεραι πάσης τιμῆς. Ἀλλ' ὅπως δὲν πρέπει διὰ νὰ ἐξάρωμεν τοῦ ἐνεστῶτος τὴν δόξαν νὰ θέλωμεν νὰ ὑποτιμήσωμεν τὸ παρελθόν, οὕτω καὶ δὲν πρέπει νὰ ὑποτιμήσωμεν τὸ παρόν, ἀναγνωρίζοντες ὡς μοναδικὸν κλέος μόνον τὸ ἐκ τοῦ παρελθόντος προερχόμενον. Εἶνε ἀλληλένδετος ἡ Ἑλληνικὴ δόξα, συνέχεια ἡ μία τῆς ἄλλης. Βλασφημοῦν ὅσοι παρορῶσι τὸν Παρθενῶνα διὰ νὰ ἐξάρωσι τὴν Ἁγίαν Σοφίαν καὶ ὅσοι λησμονοῦσι τὴν Ἁγίαν Σοφίαν διὰ νὰ ἐκθειάσωσι τὸ Σαραντάπορον. Κάθε ἐποχὴ ἔχει τὴν δόξαν της καὶ ὅλαι μαζῇ ἀποτελοῦν ἐν ἀλληλουχίᾳ τὸ Ἑλλ. Πάνθεον. Δὲν πρόκειται λοιπὸν περὶ προγονοπληξίας — δὲν εἰμπορεῖ δὲ νὰ εἰπῇ τις ὅτι ὑπῆρξε εὐτυχὴς ὁ κ. Πρωθυπουργὸς λεξιθηρῶν. — Ἀλλ' ὅπως πλησίον τῆς ἀρχαίας δόξης ἐδημιουργήσαμεν καὶ ἡμεῖς νέαν συνεχίζοντες τὰ πολεμικὰ ἆθλα, οὕτω ὑμνοῦντες πάντοτε τὴν ἀρχαίαν τέχνην ἂς προσπαθήσωμεν κάτι νὰ εἰσφέρωμεν καὶ ἡμεῖς, ἀνάλογον πρὸς τὰς νεωτέρας συνθήκας τῆς πνευματικῆς ζωῆς, κάτι ἰδικόν μας, ἔστω καὶ ἐμπνεόμενον ἐκ τοῦ ἀθασιλεύτου μεγαλείου τῶν ἀρχαίων ἀριστουργημάτων. Διὰ νὰ συμβολισωμεν τὰς νίκας μας, διὰ νὰ χαράξωμεν μετάλλια, διὰ νὰ ἐκδώσωμεν νέα γραμματόσημα κατεφύγομεν εἰς τὰ ἀρχαῖα νομίσματα. Ἡ Κυβέρνησις δὲν ἀπετάνθη εἰς τοὺς Ἕλληνας καλλιτέχνας νὰ σχεδιάσουν κάτι ἰδικόν των· προσέφυγεν εἰς τὸν κ. Σδορῶ-

νον, ὅστις δεξιώτατα ἀνεῦρε ἀρχαῖα σύμβολα καὶ ἀνάγλυφα διὰ νὰ ἀπεικονίσῃ τὰ νεώτερα γεγονότα. Ἡ τέχνη δὲν πρέπει νὰ ἀντιγράφῃ· νὰ δημιουργῇ. Τότε εἶνε τέχνη ἀξία ἑνὸς πολιτισμένου Ἔθνους.

Τὸ Ἔθνος δημιουργεῖ νέαν ἱστορίαν, καὶ ἡ τέχνη, ἀπαύγασμα τῆς ὅλης καταστάσεως πρέπει νὰ δημιουργήσῃ ἐμπνεομένη ἐκ τῶν συγχρόνων γεγονότων κάτι νέον. Διατί καταφεύγομεν εἰς τὰ ἀρχαῖα διὰ νὰ συμβολήσωμεν νεώτερα γεγονότα; Ἀρχαῖα νομίσματα διὰ τὸ πολεμικὸν γραμματόσημον συμβουλευόμεθα, ἀρχαῖα διὰ τὸν τύπον τῶν παρασήμων τῆς πολεμικῆς ἀνδρείας, ἀρχαῖα διὰ τὰ ἀναμνηστικὰ μετάλλια δωρητῶν καὶ νοσοκόμων. Εἶνε τόσον ἀνεπαρκεῖς οἱ Ἕλληνες καλλιτέχναι, ὥστε νὰ μὴ ζητήσῃ ἡ Πολιτεία παρ' αὐτῶν κάτι νέον, πρωτότυπον, σύμφωνον πρὸς τὰ γεγονότα, ἐμπνευσμένον ἐκ τῆς σημερινῆς δράσεως, συμβολίζον τὸ παρόν; Εἶνε γνωστὸν ὅτι μετὰ τὰ μεγάλα πολεμικὰ γεγονότα, ἡ τέχνη ἀναφαίνεται ἀκμαία, παρακολουθοῦσα τὴν ἐξέλιξιν τῶν πολιτικῶν μεταβολῶν. Καὶ παρ' ἡμῖν τὸ αὐτὸ θὰ συμβῇ. Ἂς γίνῃ διαγωνισμὸς ὑπὸ τῆς Πολιτείας καὶ ἐὰν δὲν εὑρεθῇ ὁ ἀντάξιος συμβολικὸς χαράκτης τῆς ἀπελευθερώσεως, ἂς ἀπευθυνθῇ εἰς τὸν κ. διευθυντὴν τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου, ἵνα ἐκ τῆς ἀρχαίας τέχνης καὶ πάλιν σιτισθῶμεν.

★

Αἱ ὁδοὶ Αἰόλου καὶ Ἀθηνᾶς—τὸ βαρόμετρον τῆς λαϊκῆς φιλοκαλίας—ἐπλημμύρησαν ἀπὸ χρωματιστὰς λιθογραφίας πολεμικάς. Αἱ ὑπὸ τῶν ἀνεπτυγμένων περιφρονούμεναι λαϊκαὶ αὗται λιθογραφίαι, ἐνώπιον τῶν ὁποίων χάσκουν οἱ ἀπλοϊκοί, οἱ ἀγυιόπαιδες καὶ οἱ νεοσύλλεκτοι, εἶνε χαρακτηριστικαί. Τὰ καπηλεῖα, τὰ παντοπωλεῖα σκεπάζουν τοὺς τοίχους καὶ διακοσμοῦν τὰ ξύλινα διαφράγματα μὲ τὰς χρωματιστὰς αὐτὰς εἰκόνας, τῶν ὁποίων εἰσηγητὴς ὑπῆρξεν ὁ «Ἀριστοφάνης» τοῦ μακαρίτου Πηγαδιώτου.

Διὰ νὰ γίνῃ μία τοιαύτη λιθογραφία δὲν χρειάζονται πολλὰ πράγματα. Πρῶτον δὲν χρειάζεται καλλιτέχνης. Διότι ὁ καλλιτέχνης κάτι θὰ δημιουργήσῃ καλόν, τὸ δὲ καλὸν δὲν τὸ πολυεννοοῦν αἱ λοῖκαὶ μάζαι· χρειάζεται σχεδιαστὴς τολμηρὸς εἰς γραμμὰς καὶ τολμηρότερος εἰς χρώματα. Χρειάζεται φαντασία ἀχαλίνωτος, οὔτε σκιὰ δὲ τοπογραφικῆς ἀκριβείας. Ἀπεικονίζονται λ. χ. μάχαι. Πρέπει νὰ κυριαρχοῦν τὰ εὐζωνάκια. Ὅλα τὰ πτώματα θὰ εἶνε Τουρκικά. Πρέπει νὰ φαίνεται ἡ Ἑλλ. σημαία. Βουνὰ καὶ πεδιάδες δὲν πρέπει νὰ λείπουν. Καὶ ἐπάνω ἕνας στέφανος δάφνης. Ἡ σκηνογραφία ἠμπορεῖ νὰ εἶνε Σαραντάπορον, Γιανιτσά, Μπιζάνι, Μυτιλήνη. Τὸ ἔντυπον αὐτό, ἡ χαλκομανία διατιμᾶται 30 λεπτὰ συνήθως—καὶ πολλὰ εἶνε—καὶ κυκλοφορεῖ εἰς προθήκας καὶ ἐνίοτε εἰς κανὲν χαρτοπωλεῖον τῆς ὁδοῦ Σταδίου, ἀποτελεῖ δὲ τὴν φιλοδοξίαν τοῦ διερχομένου χωρικοῦ, διὰ νὰ κοσμήσῃ μὲ αὐτὸ εἰς τὴν καλύβην του, τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, ἡ ὁποία εἶνε καὶ ὑπνωτήριον.

Εἴδομεν τρεῖς-τέσσαρας λαϊκὰς λιθογραφίας γραφείσας ὑπὸ τοῦ ἀρίστου, ὡς διακοσμητοῦ, καλλιτεχνοῦ κ. Φ. Ἀριστέως. Ἀλλὰ καὶ οὗτος ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸ βιομηχανικὸν μέρος τῆς ἐπιχειρήσεως, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ἐκδότην καὶ νὰ κολακεύσῃ τὴν...ἀκαλαισθησίαν τοῦ κοινοῦ. Καὶ τοῦ κ. Χατζῆ μία λιθογραφία ναυμαχίας εἶδε τὸ φῶς τῆς βιτρίνας. Ἐμέτρησα ἐκτὸς ὀβίδας καθ' ἑνὸς Τουρκικοῦ θωρηκτοῦ καὶ μὲ ἰστόν, τὸν ὁποῖον ἔρριψεν ὄχι ὁ σόλος μας, ἀλλ' ὁ ἐκτελεστής. Ἡ αἰσθητικὴ τοῦ λαοῦ εἶνε οἷα ἦτο καὶ πρὸ δεκάδων ἐτῶν. Τὸ Γκριτζόβαλι τῷ 1886 ἀπεικονίσθη χονδροειδῶς ὅπως καὶ τὸ Βελεστῖνον τοῦ 1897 ὅπως τὸ Μπιζάνι τοῦ 1912. Ὀλίγη δόσις τέχνης, πολλὴ φαντασίας, περισσοτέρα χρωμάτων καὶ ἀκόμη περισσοτέρα πατριωτισμοῦ.

Τὰς εἰκόνας αὐτὰς θὰ συλλέξῃ ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη διὰ νὰ ἀποτελέσῃ συλλογήν, χρήσιμον διὰ τοὺς μελετητὰς καὶ ἱστορικοὺς τοῦ μέλλοντος. Καὶ ἐν Γαλλίᾳ εἰς τὸ Ἐθνολογικὸν Μουσεῖον σώζονται ἀδέξιαι λιθογραφίαι τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Ὅπως δήποτε τὰ πρωτόγονα αὐτὰ μνημεῖα τῆς ἀπολιτίστου τέχνης εἶνε σταθμοὶ ἱστορικῶν περιόδων, ἀναπαριστῶντα τὴν στρατιωτικὴν δρᾶσιν καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ» :

★

Ἡ ἀνάκτησις τῶν Μακεδονικῶν χωρῶν, τῆς Ἠπείρου καὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου συνεπάγεται καὶ τὴν κατάσχεσιν, καταγραφὴν καὶ ἐξασφάλισιν τῶν ἀρχαιοτήτων, αἵτινες ἢ εἶχον τελείως παρορμεληθῇ ἢ ἀτελῶς εἶχον ὑπὸ ξένων ἐρευνηθῇ. Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ὀπέστειλεν ἤδη ἐκεῖ ἐφόρους, ἤρξατο ἡ περισυλλογὴ τῶν τῇδε κακεῖσε διεσπαρμένων γλυπτῶν μνημείων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων, ἀνέγερσις δὲ Μουσείων ἐπιβάλλεται συντόμως νὰ γίνῃ. Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς οἱ θησαυροί, οἵτινες δέον νὰ ἐλκύσωσι τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Πολιτείας. Εἶνε καὶ οἱ Βυζαντιακοί,

Ἡ νῆσος **Ρόδος,** *ἐν ᾗ οἱ Ἰταλοὶ τρομοκρατοῦσι τοὺς Ἕλληνας κατοίκους.*

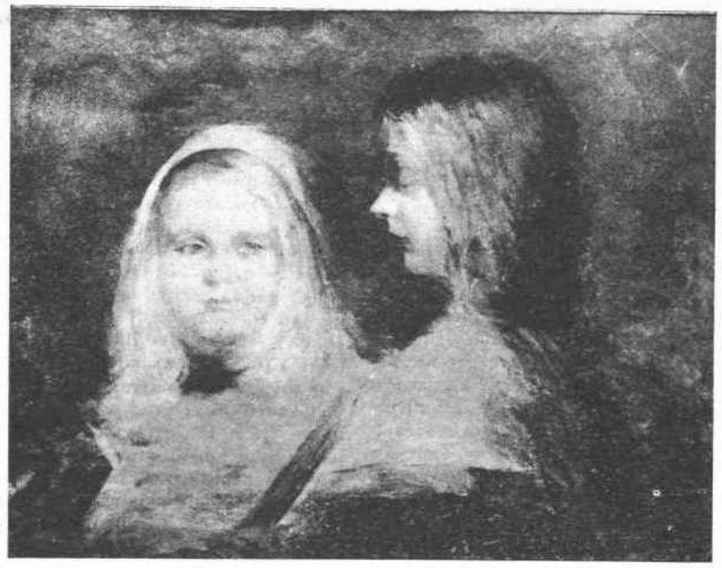

Τ' ἀδέλφια. Πίναξ *Σπ. Βικάτου*

οἵτινες καὶ ὀφθονώτεροι εἶνε καὶ ἔχουν ἀνάγκην περιφρουρήσεως ἀγρύπνου. Τὰ κειμήλια τῆς Χριστιανικῆς τέχνης ἐν ταῖς ἀπελευθερωθείσαις χώραις εἶνε μεγάλης ἀρχαιολογικῆς ἀξίας, δέονται δὲ ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης. Εἰς τὰς προϊσταμένας τῆς Ἀρχαιολ. ὑπηρεσίας ἀρχάς, τὴν «Ἀρχαιολ. Ἑταιρείαν», τὴν «Χριστιανικὴν Ἀρχ. Ἑταιρείαν» ἐνδίκειται νὰ ἐργασθῶσι δραστηρίως, ἵνα σώσωσι ὅ,τι δι φυγε τὸν ὄλεθρον τῆς καταστρέψεως. Ἀλλὰ μεῖζον ἔτι ἐνδιαφέρον δέον νὰ ἐπιδείξωμεν διὰ τὰ μνημεῖα τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὰς ὑπὸ τῶν συμμάχων καταληφθείσας πόλεις καὶ ἰδίως τῆς Θράκης καὶ Ἀλβανίας. Ἐγράφη ὅτι ἔστειλεν ἐκεῖ ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις τὸν κ. Μάρκωφ διὰ νὰ μελετήσῃ τὰ Βυζαντιακὰ μνημεῖα καὶ διὰ νὰ τὰ...βαπτίσῃ ἴσως Βουλγαρικά. Καὶ θὰ ἴδωμεν ὡς Βουλγαρικὰς τὰς παλαιὰς ἐκκλησίας τῶν Σερρῶν, τῆς Καβάλλας καὶ τὸν ναὸν τῆς Ἁγ. Σοφίας τῆς Θεσσαλονίκης, τὸν ὁποῖον ἰταμῶς κατέλαβον καὶ ἐβεβήλωσαν μεταβαλόντες εἰς στρατῶνα, κατ' οὐδὲν διαφέροντες τῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι μετέβαλον τὸν ὁμώνυμον ἐν Κων]πόλει ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας εἰς στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον χολεριώντων. Ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι δὲν εἶνε Χριστιανοί, δὲν εἶνε σύμμαχοι. Εἶνε Τοῦρκοι καὶ εἶνε ἐκτὸς πάσης κρίσεως. Ὅτε ἠγγέλθη πρὸ τοῦ πολέμου, ὅτι ἐβλάβη ὁ θόλος τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγ. Σοφίας ἐν τῇ βασιλευούσῃ, οἱ «Τάιμς» τοῦ Λονδίνου ἔρριψαν κραυγὴν κινδύνου ὑπὲρ τοῦ πανσέπτου μνημείου τῆς Βυζαντιακῆς ἱστορίας, ὅτε δὲ ἤρξατο ὁ πόλεμος ἀνεγράφη ὅτι ἐκ τῶν πρώτων ὅρων οὓς θὰ ἐπέβαλλον οἱ σύμμαχοι εἰς τὴν Τουρκίαν θὰ ἦτο ἡ ἀπόδοσις τοῦ ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν, ἤτοι εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Δὲν εἶνε μόνον οἱ ἄνθρωποι οἵτινες πρέπει νὰ ἀπελευθερωθοῦν. Ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς τέχνης—ἡ ὁποία εἶνε παγκόσμιος δύναμις—ἡ ἀπελευθέρωσις καὶ τῶν ἱστορικῶν μνημείων, τὰ ὁποῖα εἶνε πολυτιμώτερα τῆς ἐφημέρου ζωῆς τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν γραπτῶν μνημείων καὶ τῶν κτιρίων, ἔχομεν καὶ τὰ ἐθνολογικὰ μνημεῖα τῆς συγχρόνου πολεμικῆς δράσεως. Εἶνε τὰ λάφυρα, τὰ ἔγγραφα, τὰ ἐνθύμια, ὅλα ὅσα χαρακτηρίζουν ἱστορικῶς, βιολογικῶς, ἐθνολογικῶς τὸν ἔνδοξον πόλεμον τοῦ 1912. Ἡ «Ἱστορικὴ καὶ Ἐθνολογικὴ Ἑταιρεία» δι' εὐγλώττου προκυρήξεως ζητεῖ νὰ τῆς ἀποσταλοῦν ἀντικείμενα ἀναμνηστικὰ τοῦ ἐνεστῶτος πολέμου ἵνα κατατεθοῦν εἰς τὸ Μουσεῖον, τὸ ὁποῖον ἤδη περιλαμβάνει τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν Ἐπανάστασιν καὶ τοὺς εὐθὺς μετέπειτα χρόνους ἀντικείμενα. Αὐτὰ σήμερον ἴσως δὲν κάμνουν ἐντύπωσιν, ἀλλὰ μετὰ 50, 100 ἔτη θὰ ἔχουν μεγάλην ἀξίαν. Οἱ μεταγενέστεροι θὰ τὰ βλέπουν καὶ θὰ τὰ θαυμάζουν καὶ θὰ τὰ προσκυνοῦν, ὅπως ἡμεῖς σήμερον τὰ ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας κατακείμενα κειμήλια. Θὰ εἶνε ἡ ζῶσα ἱστορία τοῦ πολέμου, ἓν δίδαγμα διὰ τὰς νέας γενεάς, συγχρόνως ἓν Πάνθεον, εἰς ναὸς ἀϊδίου μνήμης τῶν ὑπὲρ Πατρίδος ἀγωνισαμένων καὶ θανόντων.

ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Από τὴν Γαλλίαν ἀνηγγέλθη ὁ θάνατος τοῦ μεγάλου στρατιωτικοῦ της ζωγράφου, τοῦ Ντετάϊγ. Τὰς ἡμέρας αὐτὰς τοῦ πολέμου, ὅπου τέσσαρα Βαλκανικὰ κράτη ἔδωσαν μὲ τὸ αἷμά των ὕλην εἰς τεράστια μουσεῖα πολεμικῶν πινάκων, ἕνας τέτοιος θάνατος ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν. Ὁ στρατιωτικὸς ζωγράφος κάμνει τὴν καλλιτεχνικὴν ἱστορίαν τοῦ πολέμου. Ἡ ἱστορία αὐτὴ δὲν εἶνε ποσῶς ἀτίμαντος, εἶνε πλέον ἡ ἀπαραίτητος, εἶνε ἡ ψυχὴ τῆς ἄλλης ἱστορίας. Ποία σελίς, ποῖον ἔγγραφον, μπορεῖ νὰ μᾶς δώσῃ ἰδέαν μιᾶς ἐφόδου, μιᾶς ἀμύνης, μιᾶς συρράξεως, μιᾶς αἱματοχυσίας, ἑνὸς θριάμβου, ὅσον ὁ πολεμικὸς πίναξ; Διὰ τοῦτο οἱ στρατιωτικοὶ ζωγράφοι, ἀληθινοὶ ἐργάται τοῦ ναπολεονισμοῦ καὶ ψάλται τῆς φυλῆς, ἔτυχον πάντοτε ἰδιαιτέρων τιμῶν ἀπὸ τὰ κράτη. Ὁ Ντετάϊγ εἶχε φθάσει εἰς τὴν κορυφαίαν τιμὴν νὰ ἦνε μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Καλῶν Τεχνῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν φήμην του, αὐτὴ πρὸ πολλοῦ εἶχε περάσει τὰ σύνορα τῆς Γαλλίας καὶ ἔτρεχεν εἰς τὸν κόσμον. Μολονότι δὲ ἡ Γαλλία, ἔθνος πολεμικόν, ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ζωγραφικῆς ἐξοχότητας, καὶ τὸ στρατιωτικόν της Μουσεῖον τῶν Βερσαλλιῶν βρίθει πολεμικῶν ἀριστουργημάτων, ὁ Ντετάϊγ δὲν ἦτο ὁ κατώτερος τῶν πολεμικῶν της ζωγράφων. Ὁλόκληρον σχεδὸν τὴν τεσσαρακονταετίαν μετὰ τὸν Γαλλογερμανικὸν πόλεμον τὴν γεμίζει μὲ τὸ ἀνάτημά του αὐτὸς ὁ στρατιωτικὸς ζωγράφος μὲ γιγαντιαίους πίνακας μαχῶν καὶ ἀποθεώσεων τοῦ Γαλλικοῦ μένους. Εἰς ὅλον τὸν κόσμον κυκλοφορεῖ τὸ «Ὄνειρον» τοῦ Ντετάϊγ, πολεμικὴ εἰκὼν ἡ ὁποία ἐὰν δὲν εἶνε ἀπὸ τὰς πρώτας του, εἶνε ἀπὸ τὰς πλέον ἐμπνευσμένας καὶ γενικάς. Μέσα εἰς τὴν νύκτα ὁ Γαλλικὸς στρατός, κατάκοπος, τυλιγμένος εἰς τὰς κουβέρτες του κοιμᾶται, ἐνῷ εἰς τὸν ὁρίζοντα θαυμασία σκηνὴ θριάμβου διαγράφεται. Εἶνε ὁ θρίαμβος, τὸ ὄνειρον τῶν κοιμωμένων στρατιωτῶν, τὸ ὁποῖον νανουρίζει τὸν σκληρόν των ὕπνον καὶ μεταβάλλει τὸ ἄγριον ἔδαφος εἰς στρῶμα ρόδων. Ἀλλὰ ὁ Ντετάϊγ δὲν ἠρκέσθη εἰς πέντε ἢ δέκα ἔργα. Γαλλικῆς ράτσας καλλιτέχνης ἐτίναξεν ἐντὸς τῶν ἑξήντα καὶ τεσσάρων ἐτῶν τῆς ζωῆς του κολοσσιαίαν ποσότητα πινάκων, ἐζωγράφιστε κινητοποιήσεις, μάχας, πορείας, ἐπαναστάσεις, καὶ δὲν ὑπῆρχε Σαλόν, τελευταίως ἀκόμη, ἀπὸ τὸ ὁποῖον νὰ λείπῃ. Ἀκαδημαϊκός, ὑπερβολικῶς ἀκριβὴς εἰς τὴν ζωγραφικήν του, εἶχεν ἐν τούτοις τὸ δῶρον τοῦ χρώματος, τῆς κινήσεως, τεραστίαν ἔννοιαν τοῦ συμπλέγματος.

Ἡ στρατιωτικὴ ζωγραφικὴ εἶνε δύσκολος. Ὁ ζωγράφος τοῦ πολέμου πρέπει νὰ παίζῃ εἰς τὰ δάκτυλά του τὴν σύνθεσιν, τὴν κίνησιν, τὰς ὁμάδας καὶ ἕνα ἀπὸ τὰ δυσκολότερα ὄντα ποῦ μετέχουν εἰς κάθε πόλεμον, τὸ ἄλογο. Ἡ Ἑλλὰς μετὰ τὸν ἔνδοξον πολεμόν της θὰ ἀποκτήσῃ πολεμικοὺς πίνακας. Εἰς τὴν καλλιτεχνίαν καὶ τὴν φιλολογίαν δὲν ἐφάνη πολὺ φιλόξενον τὸ ἐπιτελεῖον... Ἐν τούτοις ὁ μόνος ἀσχοληθεὶς μέχρι τοῦδε εἰς πολεμικὴν ζωγραφικὴν καλλιτέχνης μας, ὁ κ. Ροῦλός, κατώρθωσε νὰ παρακολουθήσῃ ὅλην τὴν Μακεδονικὴν ἐκστρατείαν μέχρι Θεσσαλονίκης, ἀποκομίσας ἀφθονώτατον ὑλικόν. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι θὰ μᾶς δώσῃ ἔργα ἄξια τῆς ἐποποιΐας ποῦ εἶδε, τοῦ ταλάντου του καὶ ἐπὶ τέλους τῶν κόπων του. Διότι μὲ πολλὰς θυσίας πληρώνει ἕνας καλλιτέχνης αὐτὸ τὸ τόλμημα. Ἡ κ. Ροῦλὸς ὄχι μόνον παρηκολούθησε τὰς μάχας πεζός, ἐκοιμήθη ὑπὸ βροχάς, ἐπείνασε, ἀλλὰ καὶ μίαν στιγμὴν ποῦ ἐκάθησεν εἰς τὸ Σαραντάπορο νὰ σχεδιάσῃ δύο τουρκικὲς ὀβίδες ποῦ ἔσκασαν δίπλα του, παρ' ὀλίγον νὰ τὸν κάμουν νὰ πληρώσῃ τὸ σκίτσο του ἀκριβά.

ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΗΣ

❖ ❖

Η ΝΙΚΗ

Ἐπειδὰ τὸν ἄγριον αὐτὸν πόλεμον συνέβη καὶ ἔν ποιητικὸν γεγονός.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς διήρχετο τὰ σύνορα, οἱ ἀρχαιολόγοι οἱ ἐνεργοῦντες ἀνασκαφὰς εἰς τὴν ἱερὰν γῆν τῶν Δελφῶν ἀνεῦρον μίαν «Νίκην».

Γνωρίζω βεβαίως ὅτι ἡ λογικὴ εἶνε σήμερον τόσον ἰσχυρά, ὥστε δύνσται νὰ ἀρχίσῃ ἡ μάχη χωρὶς νὰ γνωρίζωσιν οἱ ἐν ἐκστρατείᾳ πῶς ἔφαγον αἱ ἱεραὶ ὄρνιθες, καὶ χωρὶς νὰ φονεύσωσιν ἕνα βοῦν διὰ νὰ ἴδωσιν ἐὰν τὰ ἐντόσθιά του ἔχουσι χρῶμα εὐνοϊκὸν διὰ τὴν ἔκβασιν αὐτῆς. Ἀλλ' οἱ οἰωνοὶ εἶνε οἰωνοί, καὶ εὐχαριστοῦσιν, ὅταν εἶνε καλοί, καὶ ἐκείνους ἀκόμη οἱ ὁποῖοι δὲν τοὺς πιστεύουσιν. Οἱ ἐκ Δελφῶν χρησμοί, ἐρχόμενοι εἰς τοιαύτην στιγμὴν, προσλαμβάνουσιν ἱερὸν χαρακτῆρα, διότι καὶ ἄλλοτε ἔσωσαν τὴν πατρίδα. Ὅταν οἱ Μῆδοι διαβάντες τὸν Ἑλλήσποντον ὡδήγουν διὰ τῶν Θρακικῶν ἀκτῶν, καὶ διὰ θαλάσσης, πέντε ἑκατομμύρια ἀνδρῶν ἐναντίον τῆς μικρᾶς Ἀττικῆς, ὁ Θεμιστοκλῆς συνεβούλευε θεὸν τὴν Πυθίαν. Αὕτη ἀπήντησεν ὅτι ἡ σωτηρία ἦτο ὄπισθεν τῶν ξυλίνων τειχῶν. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἐσήμαινεν ὅτι ὁ ἀγὼν ἔδει νὰ διεξαχθῇ κατὰ θάλασσαν. Οὕτω παρεσκευάσθη ἡ νίκη τῆς Σαλαμῖνος. Ὁ πραγματικὸς νικητὴς τοῦ Ξέρξου ἦτο ὁ Ἀπόλλων. Καὶ ἤδη ὅτε εἰς νέους κινδύνους ἀπεδεύθη ἡ Ἑλλάς, ὁμιλεῖ ἐκ νέου ὁ Θεὸς τῶν χρησμῶν καὶ ὑπόσχεται τὴν νίκην.

Καὶ ἐκράτησε τὸν λόγον του.

Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι οἱ Θεοὶ δὲν ἐξέλιπον. Ἐγκατέλειψαν μένον τὴν ἀνθρωπίνην μορφήν, ἣν ἐπ' ὀλίγον χρόνον ἐτήρησαν, καὶ ἐγένοντο ὅπως καὶ ἄλλοτε, «ἡ ἀθάνατος τῶν πραγμάτων ψυχή».

Ὅταν μᾶς ἐξηγγέλετο, ὅτι ὁ Ἀπόλλων χρησμοδοτεῖ ἐκ νέου, ἐμειδιῶμεν μέν, μὲ τὸ ἀνῆκον ὅμως σέβας πάντοτε. Κατὰ βάθος δὲν ἐξεπλάγημεν καὶ πολύ. Ὅσῳ δὲ περισσότερον ἐξετάζουμεν τὸ ζήτημα εὑρίσκομεν ὅτι οἱ Θεοὶ ἐνήργησαν διὰ τρόπου σεμνοῦ καὶ ὡραίου. Ὡδήγησαν τὴν σκαπάνην τῶν ἐργατῶν πρὸς ἀρχαίαν Νίκην, κεκρυμμένην ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς. Ἀλλ' ὅλαι αἱ νίκαι δὲν ἔρχονται οὕτω; ἡ Νίκη δὲν ἵπταται εἰς τὸν αἰθέρα. Εἶνε μία μικρὰ θεότης, λατρευθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. Ὑπομονητικὴ καὶ μακρὰ ἐργασία τὴν παρεσκεύασε διὰ νὰ στηθῇ εἰς ἔνδοξον βάθρον. Τὰ ἀτρόνητα ὅμως τῆς ἱστορίας τὴν ἔθαψαν εἰς τὴν γῆν. Μένει ἐκεῖ, καὶ κεκρυμμένη ἀναμένει «χρόνους καὶ καιρούς», διὰ νὰ ἀνατείλῃ ἡ προωρισμένη διὰ τὴν ἀνάστασίν της ἡμέρα.

Ἦλθεν ὅμως ἡ ὡρισμένη ἡμέρα· ἡ ὥρα τῶν μαχῶν ἐσήμανε· καὶ ἡ Νίκη, ἡ ἀπ' αἰώνων ἀναμένουσα τὴν χαρμόσυνον ἡμέραν, ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν γῆν. Ἡ γῆ ἀποδίδει εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν πολύτιμον παρακαταθήκην. Ἡ Νίκη αὕτη δὲν εἶνε οὔτε στρατηγῶν ἔργον, οὔτε τῶν στρατιωτῶν ἐμπόνημα, οὔτε τῶν περιστάσεων δημιούργημα.

—Ὑπῆρχε καὶ πρὶν φανερωθῇ.

Τὴν ἐκαλλιτέχνησαν οἱ πρόγονοι, ἡ ἱερὰ γῆ τὴν ἔκρυψεν ἐπὶ αἰῶνας, καὶ τῆς πατρίδος τὸ ἔδαφος, ἡνοιξεν εἰς τὴν ἀρμόζουσαν ὥραν, καὶ τὴν παρέδωκεν εἰς τοὺς κληρονόμους τῶν ἐργασαμένων αὐτήν. Ἡ Πατρὶς τὴν ἐδώρησεν εἰς τὰ τέκνα της. Ἰδοὺ λοιπὸν τί ἐξήγγειλεν ὁ Δελφικὸς Ἀπόλλων. Ὁ χρησμὸς ἐπηλήθευσεν, ὅπως ὁ τῶν ξυλίνων τειχῶν καὶ πληρέστερον ἔτι. Δ ότι οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν καὶ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν.

ΕΡΡΙΚΟΣ ΜΠΙΝΤΟΥ

❖ ❖

ΗΡΩΪΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἦτον ἔζων ἐν Ἀθήναις, ἐσυνείθιζα νὰ συναναστρέφομαι καλλιτέχνας κατὰ προτίμησιν, καλλιτέχνας πάσης τάξεως καὶ παντὸς εἴδους, ζωγράφους, γλύπτας, ἀρχιτέκτονας, ἠθοποιούς, μουσικούς, διδασκάλους τῆς ἀπαγγελίας...

Καὶ τοὺς ἠγάπων καὶ τοὺς ἐξετίμων· διότι ἦσαν ἄξιοι ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως. Τὸ μόνον ἐλάττωμά των ἦτο ὀλίγη καυχησιολογία —ἄχ! ποιὸς ψεύτης τὴν δόξαν μισεῖ!... Κατὰ τὰ ἄλλα, ἀγαθώτατοι ἄνθρωποι.

Οὐδεὶς Ἕλλην καλλιτέχνης ἔκλεψεν, οὐδ' ἐτραυμάτισε κἄν ποτε. Ὅταν δὲ τὸ Κράτος, ἢ φιλανθρωπικόν τι ἵδρυμα, εἶχον ἀνάγκην χρηματικῆς βοηθείας, αὐτοὶ οἱ πτωχοὶ καλλιτέχναι πάντοτε προσέφεραν δωρεὰν τὰς γνώσεις των καὶ τὴν ἐργασίαν των.

Καὶ πάντοτε ἀπέθανον πτωχοί, πλὴν μειδιῶντες καὶ εὐχαριστημένοι, ὡς ἥρωες.

Ἡ κυρία Σκὼτ καὶ ὁ υἱός της

Ὁ πλοίαρχος Σκώτ, ὁ ἀτρόμητος Ἄγγλος ἐρευνητὴς τοῦ Νοτίου Πόλου, ὁ μετὰ τόσης ψυχραιμίας προειπὼν τὸν θάνατον ἑαυτοῦ καὶ τῶν συντρόφων του, ἐν τῷ ἱστορικῷ καταστάντι ἡμερολογίῳ του, ἦτο καλλιτέχνης.

Ἡ μικρὰ φίλη του Ἔλση Στοκχάουζ, ὡς ὅλα τὰ παιδία ἐπεθύμει νὰ γνωρίζῃ «σὺν τί νὰ ἦτο ὁ Νότιος Πόλος». Ὁ πλοίαρχος Σκώτ, μὲ ψυχὴν παιδίου, ἐπῆρε τὸ μολύβι καὶ ἐζωγράφισεν ἐκ τοῦ προχείρου, τὸ πλοῖον του «Τέρρα Νόβα», καταπλέον εἰς τὸν Νότιον Πόλον καὶ ἐπευφημούμενον ἀπὸ μίαν φώκην καὶ ἕνα πεγκουΐνον!

Ὁ Σκὼτ ἦτο οὐ μόνον καλλιτέχνης, ἀλλὰ καὶ ἀνήκεν εἰς ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς καλλιτεχνίας, ὅπερ θέλγει δι' ὀλίγων μὲν καὶ βιαστικῶν, ἀλλὰ δυνατῶν γραμμῶν. Ἦτο γελοιογράφος.

Ἀφ' ἑτέρου, ἡ σύζυγος του, ἡ ἐξ ἴσου πρὸς αὐτὸν ἡρωΐς,—ἀφοῦ τὸν ἀφῆκε νὰ μεταβῇ εἰς τὸν Πόλον ἐκ δευτέρου, τῷ 1910,—εἶνε ἐπίσης καλλιτέχνις. Πρὶν ἢ νυμφευθῇ τὸν ἔνδοξον, ἀλλ' ἀτυχῆ ἐξερευνητήν, ὡς Μὶς Κάθλην Μπρούς, ἦτο γλύπτρια, χρηματίσασα μαθήτρια τοῦ περιφήμου Γάλλου Ροντέν. Ἀλλὰ καὶ νυμφευθεῖσα ἐξηκολούθει ν' ἀσχολῆται εἰς τὴν θείαν τέχνην τοῦ Φειδίου καὶ τοῦ Πραξιτέλους. Ἡ ἐν Buchingham Palace Road *οἰκία της εἶνε πλήρης ἔργων τῶν χειρῶν της. Εἰς τὴν γλυπτικὴν εὑρίσκει ἀνακούφισιν τῶν δεινῶν τῆς μονώσεως. Καὶ διὰ τοῦτο μέγα μερος τῆς ἡμέρας διήρχετο ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ της, ἐν συντροφίᾳ τοῦ τριετοῦς ἤδη υἱοῦ της Πέτρου, τοῦ μικροῦ ὀρφανοῦ ὅστις δὲν ἐπρόφθασε νὰ γνωρίσῃ τὸν ἔνδοξον πατέρα του.*

Δὲν λέγω ὅτι πάντες οἱ ἥρωες εἶνε καλλιτέχναι. Ἀλλὰ δὲν διστάζω νὰ ἐκφράσω τὴν γνώμην, ὅτι ὅλοι οἱ καλλιτέχναι εἶνε ἥρωες.

Ἄλλως τε, τὸ ὅτι πάντες ἐπιμένουσιν εἰς τὸ πλῆρες πικρῶν ἔργον των, εἶνε ὄχι μικρὸς ἡρωϊσμός.

Λονδῖνον Ι. Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

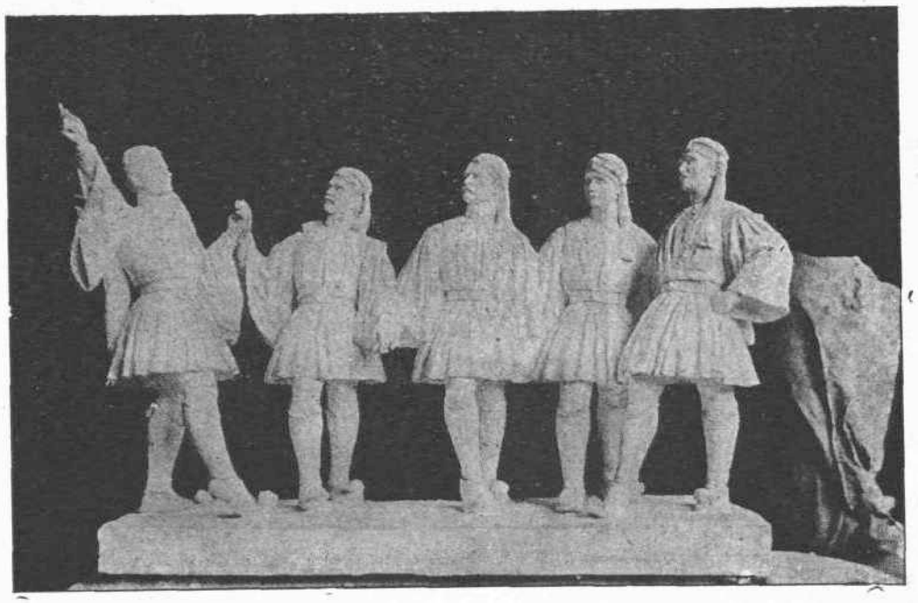

Εὔζωνοι. *Γλυπτικὸν ἔργον Γάλλου γλύπτου*

✻ ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΣΟΝΕΤΑ ✻

ΣΤΟΥΣ ΕΥΖΩΝΟΥΣ

Ὄχι! δὲ φτάνουν τὰ φτερὰ Πινδαρικῶν παιάνων
Στῆς ἀητορράχες, στῆς κορφὲς τῶν θεώρατων βουνῶν,
Πάνω στὰ βάθη τῶν νεφῶν ψηλὰ τῶν γαλανῶν,
Γιὰ νὰ σᾶς ψάλλω, ὦ δυνατοὶ κι' ὦ σκιάχτρα τῶν τυράννων!

Ἀνδρεῖα παιδιὰ τῶν Αἰτωλῶν, Δωριέων καὶ Ἀκαρνάνων,
Βλαστάρια τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκείνων τῶν κλεινῶν,
Ποῦ κι' ἀπ' τὴ γῆ κρατούσανε κι' ἀπὸ τὸν οὐρανόν,
Αἷμα χτυπᾷ στῆς φλέβες σας τῶν ἡμιθέων Τιτάνων.

Σ' ὅλους τὸ φόβο σπέρνετε στὸ φτερωτό σας δρόμο
Καὶ μόνο ζοῦν σὰν ἀδελφοὶ κοντά σας οἱ ἀητοί,
Ποῦ ὁλημερὶς τριγύρω τους σᾶς βλέπουν δίχως τρόμο.

Κ' ἐγὼ τρομάζω παίρνοντας στὸ χέρι μου τὴ λύρα,
Νὰ 'πῶ τὴν ὑπεράνθρωπη, τὴ θεία σας ἀρετή,
Μὰ νοιώθω κάτι ἀνθρώπινο στὰ λόγια μου τὰ στεῖρα!

ΡΟΔΟΣ ΚΑΙ ΙΤΑΛΙΑ

Ἡ Ρόδος, τὸ διαμάντι μας στὸ διαμαντένιο Αἰγαῖο,
Εἶνε δική μας, Ἰταλοί, πανάρχαια, Ἑλληνική,
Ὅπως εἶνε ἡ περίφημη Καπρέρα Ἰταλική,
Ποῦ γέννησε τῆς λευτεριᾶς τὸν Ἥρωα τὸ γεννοῖο.

Εἶνε γαλήνιο κ' ἤρεμο κ' εἰρηνικὸ κι' ὡραῖο,
Μὰ φυλαχτῆτε! κρύβετ. ι μιὰ κάποια σπίθα ἐκεῖ,
Ποῦ ἀνάβει σὰν Ἡφαίστειου φωτιὰ τρομαχτικὴ
Καὶ νέα θὰ γίνῃ Κρήτη μας κἕνα ἄλλο Ἀρκάδι νέο!

Εἶνε Φυλῆς ἡρωϊκῆς καὶ γέννημα καὶ θρέμμα
Εἶνε παιδιὰ τῆς Μάννας μας καὶ τοῦ αἵματός μας αἷμα,
Κι' ἀλλοίμονο σόποιον τολμᾷ νὰρπάξῃ τὸ νησί!

Τῆς Γῆς τὸ θάμα, ὁ Κολοσσὸς τῆς Ρόδου μας, αἰώνια
Γιὰ τρόπαιο πάλι θὰ στηθῇ μὲ Τούρκικα κανόνια,
Μονάχα ἀπ' τῆς Ἐλευτεριᾶς τὴ Μάννα τὴ χρυσῆ!,..

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

ΟΙ ΔΕΛΦΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΚΡΗΤΕΣ

ΜΕΤΑ τὴν ἐν Δελφοῖς εὕρεσιν τῆς περιφήμου Νίκης, δι' ἣν τόσα ἐγράφηταν εἰς τὸν ἡμέτερον καὶ ξένον τύπον, ἦλθε τὸ χαρμόσυνον γεγονὸς τῆς ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς φυλακίδος ὑποστολῆς τῆς Τουρκικῆς σημαίας καὶ τῶν σημαιῶν τῶν Προστατίδων Δυνάμεων ἐκ τῆς νησίδος τῆς κειμένης πλησίον τῆς Κρήτης καὶ τῆς ἀναρτήσεως τῆς Ἑλληνικῆς σημαίας ἐπ' αὐτῆς. Ἐνόμισα ἐπίκαιρον νὰ ὑπομνήσω διὰ τῆς περισπουδάστου «Πινακοθήκης» τὴν στενὴν σχέσιν τῶν Δελφῶν μετὰ τῆς Κρήτης, καθότι οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῶν Δελφῶν ἦταν Κρῆτες· τὸ σπουδαῖον ἱστορικὸν γεγονὸς τῆς ὑποστολῆς τῆς Τουρκικῆς σημαίας ἀναμιμνήσκει εἰς πάντα Ἕλληνα τὴν ἱστορίαν τῶν Δελφῶν, οἵτινες ὑπῆρξαν Κρητικὴ ἀποικια, διότι οἱ Κρῆτες πρῶτοι ἵδρυσαν τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον, ἐξ οὗ ἐξηρτήθησαν αἱ τύχαι τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἡ Κρήτη ἤδη ἥτις πρώτη μᾶς ἔδωσε τὸν Θεὸν Ἀπόλλωνα δι' οὗ ἡ Πυθία προεμάντευε τὰς τύχας τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐπανέρχεται μετὰ πάροδον τόσων αἰώνων καὶ νῦν, ὡς ἐλευθέρα πλέον, νὰ προμαντεύῃ τὴν τελείαν ἀπελευθέρωσιν τῶν ὑπὸ ζυγὸν ὑπόδουλων ἀδελφῶν μας. Δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας δὲν ὑπάρχει ὄνομα γλυκύτερον, σεβαστότερον καὶ ἱερώτερον ἀπὸ τὸ ὄνομα τῶν Δελφῶν, διότι οὗτοι ἐθεωροῦντο τὸ κέντρον τῆς Γῆς, ὁ ὀμφαλὸς αὐτῆς, ἡ παραμυθία καὶ ἡ παρηγορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐκ τούτου δὲ ἐξηρτήθη τὸ πάλαι ἡ τύχη τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους· καὶ σήμερον ἡ προσοχὴ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου εἶνε ἐστραμμένη πρὸς τοὺς Δελφοὺς ἕνεκα τῶν πολυτίμων καὶ μοναδικῶν ἀνὰ τὸν κόσμον εὑρημάτων, ἅτινα ἀνεκαλύφθησαν κατὰ τὰς ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Σχολῆς γενομένας ἐν αὐτοῖς ἀνασκαφάς. Οἱ Δελφοὶ εἶνε πόλις τῆς Φωκίδος κειμένη κατὰ τὴν ΝΔ. κλιτὺν τοῦ περιωνύμου Παρνασσοῦ· εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ Ὅμηρος εἰς τὴν Ἰλιάδα (Β, 519 καὶ Θ, 405) καὶ εἰς τὴν Ὀδύσσειαν (Η, 79) ἀναφέρει τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Πυθώ πρὸ τοῦ ὀνόματος τούτου ἐλέγετο Παρνασσία νάπη ἀπὸ τοῦ παρακειμένου Παρνασσοῦ, κατόπιν δὲ τὸ μαντεῖον ἐκλήθη Δελφοὶ καὶ τὸ ὄνομα Δελφοὶ ἀναφέρεται τὸ πρῶτον εἰς ἕνα τῶν νεωτέρων ὁμηρικῶν ὕμνων καὶ εἰς τὰ ἀποσπάσματα τοῦ Ἡρακλείτου ὑπὸ τὸ ὄνομα Πυθὼ μνημονεύει τοὺς Δελφοὺς καὶ ὁ εἰς Ἀπόλλωνα τὸν Πύθιον ὁμηρικὸς ὕμνος· κατὰ τοῦτον ὁ Ἀπόλλων ἐλθὼν εἰς τὴν Κρίσαν ἐξέλεξε τὰ δασώδη μέρη τὰ κείμενα κάτωθεν τοῦ χιονοσκεποῦς Παρνασσοῦ ἔθεσε τὰ θεμέλια τοῦ περικαλλοῦς αὐτοῦ ναοῦ ἵνα χρησιμεύῃ ὡς χρηστήριον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἀμέσως δὲ ἐπὶ τῶν θεμελίων τούτων ἔθεσαν τὸν λάϊνον οὐδὸν οἱ υἱοὶ τοῦ Ἐργίνου Τροφώνιος καὶ Ἀγαμήδης· εὐθὺς κατόπιν ὁ Ἀπόλλων φονεύει τὸν δράκοντα Πύθωνα καὶ ἐγκαθιστᾷ, ὡς ἱερεῖς, Κρῆτας ἐκ Κνωσσοῦ, τῶν ὁποίων τὸ πλοῖον αὐτὸς ὁ Ἀπόλλων μεταμορφωθεὶς εἰς δελφίνα ὡδήγησεν εἰς τὸν ὑπὸ τοὺς Δελφοὺς κόλπον καὶ ἐκεῖθεν μετὰ τὴν ἵδρυσιν παρὰ τὴν ἀκτὴν βωμοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Δελφινίου ἔφερεν αὐτοὺς εἰς Πυθώ· ὑπὸ τοῦ σπουδαιοτάτου λοιπὸν ὁμηρικοῦ ὕμνου πρῶτοι ἱδρυταὶ καὶ κάτοικοι τῶν Δελφῶν καὶ τοῦ ὑπ' αὐτοὺς κόλπου ἀναφέρονται οἱ Κρῆτες· ἡ γνώμη, ὅτι οἱ Δελφοὶ εἶναι κρητικὴ ἀποικία ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν μαρτυριῶν τον Πινδάρου (Πυθιονίκης V στίχος 54) καὶ ἐκ τῶν σχολιαστῶν αὐτοῦ (τοῦ αὐτοῦ Πυθιονίκου καὶ στίχου), τοῦ Παυσανίου (βιβλ. Χ κεφ. 6), τοῦ Πλουτάρχου καὶ τοῦ συγγραφέως τοῦ μεγάλου Ἐτυμολογικοῦ (ἐν λέξει Δελφοί), διότι ὁ μὲν Πίνδαρος ἀναφέρει ἄγαλμά τι τοῦ Ἀπόλλωνος ἀφιερωμένον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ ὑπὸ Κρητῶν, ὁ δὲ Παυσανίας ἀναγράφει Καστάλιόν τινα πρόπαππον τοῦ Δελφοῦ, ὅστις καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἔδωκεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Δελφῶν, ὁ δὲ Πλούταρχος καὶ τὸ μέγα Ἐτυμολογικὸν ἀναφέρουσιν ὅτι οὗτος ὁ Καστάλιος ὡδήγησεν ἀποικίαν Κρητικὴν εἰς Δελφούς. Τοῦτ' αὐτὸ ἀναφέρει μετὰ τῶν αὐτῶν λεπτομερειῶν καὶ ὁ σχολιαστὴς τοῦ Λυκόφρονος, ὅστις τὸν ἀρχηγὸν τῆς Κρητικῆς ἀποικίας ἀποκαλεῖ Καστάλιον, λέγων: «Καταλίῳ τῷ Κρητὶ πρὸς ἀποικίαν στελλομένῳ». Ὁ Παυσανίας εἰς ἄλλο χωρίον βεβαιοῖ ὅτι ἡ ἵδρυσις τῶν Δελφῶν ὀφείλεται εἰς τοὺς Κρῆτας καὶ ἰδίως εἰς τὸν Κρῆτα Πτερῖ, αὐτὸν ἐκεῖνον, ὅστις ἵδρυσε τὰ ἐν Κρήτῃ Ἄπτερα.

Καὶ ἄλλαι δὲ μαρτυρίαι πλεῖσται συνδέουσι τὴν ἵδρυσιν τοῦ χρηστηρίου πρὸς τὴν Κρήτην. Οὕτω παραδίδεται ὅτι πρῶτος ὁ Κρὴς Κορήτης ἀνεκάλυψε τὸ σπήλαιον τοῦ μαντείου, ὁ Κρὴς δὲ Καρμάνωρ ἐκάθηρε τὸν θεὸν μετὰ τὸν φόνον τοῦ δράκοντος, τέλος δὲ ὁ Κρὴς Χρυσόθεμις ὁ υἱὸς τοῦ Καρμάνορος ἀναφέρεται ὡς ἱδρύσας τοὺς δελφικοὺς ἀγῶνας καὶ νικήσας· ἐπίσης ὁ Ἐλεύθωρ, ὁ ἐπώνυμος τῶν Ἐλευθερνῶν τῆς Κρήτης, ἀναφέρεται νικήσας. Ἐπὶ πλέον ὁ ἐπώνυμος τῆς Κρητικῆς πόλεως Ἀπτέρας ἥρως, ἀναφέρεται ὡς κατασκευάσας τὸν ἀρχαιότατον ναὸν τῶν Δελφῶν, Κρὴς δὲ λέγεται καὶ ὁ Καστάλιος ὁ τὴν ἀποικίαν εἰς Δελφοὺς ὁδηγήσας καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς τὴν περίφημον Κασταλίαν πηγὴν δώσας, τὸ δὲ κέντρον τῆς ἀρχαιοτάτης κρητικῆς πόλεως Γόρτυνος ἐκαλεῖτο Πύθιον. Ὁ Δελφίνιος Ἀπόλλων ἐλατρεύετο γενικῶς ἐν Κρήτῃ, πλὴν δὲ τοῦ ὀνόματος τῆς Κασταλίας, κρητικὰ φαίνονται καὶ τὰ ὀνόματα τῆς Κρίσης, τοῦ ἐπινείου

...φῶν, ἔνθα τὸ πρῶτον ἀφίκοντο οἱ Κρῆτες, ...οῦ Κωρυκείου ἄντρου τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν παράδοσιν ἀνεκαλύφθη ὑπὸ Κούρητος τοῦ Κρητός. Πλὴν δὲ τῶν ἑλληνικῶν τούτων μαρτυριῶν ἔχομεν καὶ ῥωμαϊκὰς ὡς τὴν τοῦ Σερβίου, ὅστις εἰς τὰς εἰς Βιργιλίου Αἰνειάδος (βιβλ. Γ. 382) σημειώσεις ἀναφέρει ὅτι δύο Κρῆτες, ὁ Ἰάπυξ καὶ ὁ Ἰκάδιος ἀναχωρήσαντες ἐκ Κρήτης διηυθύνθησαν εἰς διαφόρους χώρας· καὶ ὁ μὲν πρῶτος ἀποκατέστη ἐν Ἰταλίᾳ, ὁ δὲ Ἰκάδιος ἐν Φωκίδι, ἔχων ὁδηγὸν εἰς τὸν πρὸς αὐτὴν πλοῦν δελφῖνα, ἐξ οὗ ὠνόματε καὶ τὴν ἣν ἐπὶ τοῦ Παρναασσοῦ ἵδρυσε πόλιν. Πρὸς τούτοις, ὁ Ὅμηρος εἰς τὸν πρὸς Ἀπόλλωνα ὕμνον (στίχ. 388) ἀναφέρει, ὅτι οἱ πρῶτοι ἱερεῖς τοῦ ναοῦ τῶν Δελφῶν ὑπῆρξαν οἱ Κρῆτες. Ἐκ τούτων πάντων καὶ ἐξ ἄλλων μαρτυριῶν εἶνε βέβαιον ἱστορικῶς ὅτι Κρῆτες ναυτικοί, ἀφιχθέντες εἰς τὸν Κρισαῖκὸν κόλπον ἵδρυσαν ἐπὶ τῆς παραλίας βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος Δελφινίου, ἐπὶ δὲ ὑψώματος δεσπόζοντος τοῦ πεδίου τὴν Κρῖσαν, ἀπὸ δὲ ταύτης, κέντρον ἀποβάτης κράτους ἰσχυροῦ δώσαντος τὸ ὄνομά του τῷ παρ' αὐτῇ κόλπῳ καὶ πεδίῳ, ἐκτίσθη ἐπὶ μὲν τῆς παραλίας ἡ Κίρρα, ἐπὶ δὲ τοῦ ὄρους παρὰ τὴν Καστωτίδα πηγήν, ἡ Πυθὼ ἢ οἱ Δελφοί. (Ὅρα Νομισματικὴν τῶν Δελφῶν Ἰωάννου Ν. Σβορώνου). Πρὸς τούτοις, ἡ ὅλη χώρα τῶν Δελφῶν μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ ἱερῶν τοῦ Ἀπόλλωνος εὑρίσκετο ἐν ποιᾳ τινι ἐξαρτήσει ἀπὸ τῆς Κρήτης. Κρητικοὶ ἦσαν οἱ ἀδόμενοι ὕμνοι, Κρητικαὶ αἱ τελούμεναι καθάρσεις καὶ αὐτὴ δ' ἡ ὀρεινὴ πηγὴ Κασταλία ἦτο φερώνυμος Κρητός τινος (ὅρα Ἱστορίαν Κουρτίου κατὰ μετάφρασιν Λάμπρου σελ. 378 τόμ. Α').

Ἐν Δελφοῖς, τῇ 15ῃ Φεβρουαρίου 1913.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΕΜΜ. ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΕΤΑ σύντομον ἀσθένειαν ἀπέθανεν ὁ ὕστατος ἀντιπρόσωπος τῆς μεγάλης Ἑπτανησιακῆς ποιητικῆς σχολῆς, ὁ κατ' ἐξοχὴν Βάρδος τοῦ πόνου, ὁ ἐκ τῶν κορυφαίων ποιητῶν μας Στέφανος Μαρτζώκης. Προσεληθεὶς ἐκ βροχγχίτιδος, μόλις τὴν τελευταίαν ἡμέραν μετεφέρθη ἐκ τοῦ πτωχικοῦ του δωματίου εἰς μίαν κλίνην τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ», ἔνθα καὶ περὶ τὸ λυκόφως τῆς 21 Φεβρουαρίου ἀφῆκε τὴν τελευταίαν πνοήν. Ὁ θάνατός του, καίτοι συνέπεσε μὲ τὸν πανηγυρισμὸν τῆς πτώσεως τῶν Ἰωαννίνων, ἐνεποίησε βαθεῖαν καὶ θλιβερωτάτην ἐντύπωσιν εἰς τοὺς φιλολογικοὺς καὶ καλλιτεχνικοὺς κύκλους. Ἡ κηδεία τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ ἐπιφανοῦς ποιητοῦ ἐγένετο σεμνή. Ἱκανοὶ συγγραφεῖς, δημοσιογράφοι, ποιηταὶ — ἰδίως νεαροὶ μαθηταί του ἐν τῇ ποιήσει — συνώδευσαν τὸ φέρετρόν του, ἐφ' οὗ τρεῖς ἐναπετέθησαν στέφανοι, ὑπὸ τῶν νέων ποιητῶν, ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα συλλόγου τῶν Ζακυνθίων καὶ ὑπὸ τῆς «Ποικίλης Στοᾶς». Ὁ σύλλογος «Τέχνη» ἐξέδωκε ψήφισμα συμμετοχῆς τοῦ πένθους ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ποιητοῦ. Ἡ κηδεία ἐγένετο δημοσία δαπάνῃ παρηκολούθησαν δὲ αὐτὴν ἐκ τῶν ἐπισήμων ὁ ἀρχηγὸς τοῦ πολιτικοῦ οἴκου τοῦ Βασιλέως κ. Δ. Στεφάνου καὶ ὁ γεν. γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας κ. Βολωνάκης ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ. Κατὰ τὴν ἐκφορὰν ἀπεδόθησαν αἱ στρατιωτικαὶ τιμαὶ εἰς τὸ παράσημον τοῦ Σωτῆρος, ὅπερ ἔφερεν, ἢ μᾶλλον τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν ἔφερε. Λόγους ἐξεφώνησαν ἐν τῷ ναῷ ὁ δημοσιογράφος κ. Χ. Παπαντωνίου, ἐντολῇ τοῦ «Συλλόγου τῶν Ζακυνθίων» ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ κ. Δ. Μάργαρης καὶ ὁ κ. Ἰω. Ἀρσένης.

Πρὸ τοῦ τάφου ὡμίλησεν ἐξ ὀνόματος τοῦ Συλλόγου ἡ «Τέχνη» ὁ πρόεδρος κ. Δ. Καλογερόπουλος, ὁ ποιητὴς κ. Φ. Πανᾶς ἀπήγγειλε ποίημα καὶ ἀπεχαιρέτησε Ἰταλιστὶ τὸν νεκρὸν ὁ συμπατριώτης καὶ φίλος αὐτοῦ κ. E. Poggi. Ὁ γλύπτης κ. Ἀνδρέου ἔλαβε κατόπιν ἐκμαγεῖον τοῦ προσώπου του ἵνα φιλοτεχνήσῃ προτομήν, ἥτις θὰ στηθῇ ἐν τῇ γενετείρᾳ τοῦ ποιητοῦ, ὅστις μὲ τὰς πρώτας σκιὰς τῆς νυκτὸς ἀπετέθη εἰς τὴν γῆν, ἧς τὰ μυστήρια ἔψαλε μὲ τοσην πικρίαν.

Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον θὰ δημοσιεύσωμεν ἀνάλυσιν τοῦ ποιητικοῦ ἔργου τοῦ ἐκλιπόντος ποιητοῦ, κλείομεν δὲ τὰς ὀλίγας αὐτὰς γραμμὰς μὲ τὸν ἐπιτάφιον ἀποχαιρετισμόν, ὃν ἐξεφώνησεν ὁ διευθυντὴς τῆς «Πινακοθήκης»:

Ἐν μέσῳ τῆς ἰαχῆς τοῦ θριάμβου διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς θρυλικῆς πόλεως περὶ τὴν ὁποίαν ἐπτερύγισαν οἱ στίχοι τοῦ Βαλαωρίτου καὶ τοῦ Κρυστάλλη, ἔφευγεν ἀπὸ μίαν γωνίαν νοτοκομείου καὶ ἡ ψυχή σου, ποιητὰ τοῦ «Παναρμονίου τραγουδιοῦ» καὶ ἡ Ποίησις μετὰ τὰ ἐπινίκια θούρια πενθεῖ τὸν Ἐκλεκτόν της, ἡμεῖς δὲ μετὰ σεβασμοῦ σὲ κυκλοῦμεν, παλαιοὶ καὶ νέοι, σὲ τὸν Διδάσκαλον μιᾶς νέας ποιητικῆς γενεᾶς, τὸν ταπεινὸν τὸ ἦθος, ἀλλ' ὑπέροχον τὰ αἰσθήματα.

Κατὰ τὴν ὀδυνηρὰν ταύτην στιγμὴν τοῦ παντοτεινοῦ χωρισμοῦ, κατ' ἐντολὴν τῆς «Τέχνης», ἥτις ἅμα τῇ ἱδρύσει της ἔσπευσε νὰ σὲ ὀνομάσῃ τιμητικὸν αὐτῆς μέλος, ἀλλὰ καὶ ὡς φίλος καὶ συναγωνιστὴς ἐπὶ δεκαπενταετίαν, ἀλλὰ καὶ ἐκ μέρους τῶν συνεργατῶν τῆς «Πινακοθήκης» τῆς ὁποίας ἀπὸ τοῦ πρώτου φύλλου ὑπῆρξες ὁ ἐπιφανὴς συνεργάτης, σοὶ ἀπευθύνω τὸν τελευταῖον χαιρετισμόν.

Καὶ εἶνε εἰλικρινὲς τὸ πένθος ἡμῶν, διότι ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεώς σου εἰς τὸν φιλολογικὸν ὁρίζοντα —ἐμφανίσεως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπιβλητικῆς—μέχρι τῆς ἐκπνοῆς, ἐπὶ 25ετίαν, μόνον ἐκτιμητὰς εἶχες. Μακρὰν πάσης ἐφημέρου κοσμικῆς κινήσεως, μακρὰν παντὸς ἀνταγωνισμοῦ, δι' ὅλους καλός, ἐξ ὁλοκλήρου ἀφοσιωθεὶς εἰς τὴν Ποίησιν —τὴν παγκόσμιον αὐτὴν τροφὸν καὶ πνευματικὴν μητέρα—ἔζησες χωρὶς νὰ θορυβήσῃς περὶ ἑαυτόν, χωρὶς νὰ ἐπιζητήσῃς ματαίας ψευδεπιδείξεις, χωρὶς νὰ κατατριβῇς εἰς διαμάχας καινῶν δαιμονίων· ἔψαλες ἐν τῇ μονώσει σου ὡς μεγαλοπρεπὴς Ἱεροφάντης τοῦ Ἰδανικοῦ, μὲ τὴν βαθύηχον λύραν ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ Σκεπτικισμὸς καὶ τὸ Αἴσθημα εἶχον ἴσας τὰς χορδάς, Λύρα, ἐπὶ τῆς ὁποίας σχεδὸν συγχρόνως ἔπιπτον αἱ σκιαὶ τῆς γῆς καὶ αἱ ἀκτῖνες τοῦ οὐρανοῦ. Διότι ὡς ἀληθὴς ποιητής, ἐμοίρασες τὴν ζωήν σου εἰς τὴν Σκέψιν καὶ εἰς τὸν Παλμὸν, εἰς τὸν Νοῦν τὸν μεστὸν ἀπογοητεύσεων καὶ εἰς τὴν Καρδίαν τὴν πλήρη ἐλπίδων, διήνυσες τὴν ζωὴν δρέπων τὰς δάφνας τῆς ἐμπνεύσεως, ἀλλὰ καὶ σκορπίζων τὰ ρόδα τῆς ἀγάπης.

Ἐπάλαιες ἐν τῇ ζωῇ, ἀγαπημένε ποιητά, ἀλλὰ φεύγεις νικητής. Ἀνταῖος, ἐλάμβανες δυνάμεις πνευματικάς, ἠττώμενος ὑπὸ τῆς ὕλης. Ἀκανθαι ἐκόσμησαν τὸ μέτωπόν σου τὸ ὁποῖον ἐνωρὶς ἐπτύχωσεν ὁ σπαραγμὸς τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ ἡ δόξα σὲ ἐναγκαλίζεται στοργικά. Θλιβεροὶ ἀλλ' ἀγέρωχοι, μὲ αἷμα καὶ δάκρυ ραντισμένοι οἱ στίχοι σου, ἀποτελοῦν τὸ ἀκτινωτὸν τὸ ὁποῖον θὰ περιβάλλῃ τὸ νοητὸν μνημεῖον, τὸ ὁποῖον θὰ ὑψωθῇ ἐν τῇ συνειδήσει τῶν μεταγενεστέρων. Ἐπόνεσες εἰς τὴν ζωήν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἔπαυσες νὰ ψάλλῃς τὸ ὡραιότερον τέκνον τῆς ζωῆς—τὸν ἔρωτα—μόνος σὺ σχεδόν, μὲ ὑπερηφάνειαν καὶ ἀγνότητα. Ὑπέστης καρτερικῶς τὰς καταδρομὰς τῆς τύχης, τὴν ἀδιαφορίαν τῆς κοινωνίας, καὶ μόλις περὶ τὴν δύσιν τοῦ βίου σου ὄψιμον εἶδες τῆς Πολιτείας τὴν ἀνταμοιβήν. Ἀλλὰ φεύγεις συναποκομίζων κάτι ὑπέρτερον — τὴν ἀγάπην καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν συναγωνιστῶν σου καὶ τῶν μαθητῶν σου. Ὑπῆρξες τὸ σύμβολον τοῦ ἀχαρίστου ἀγῶνος ὃν διεξάγουν παρ' ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι τοῦ πνεύματος, ἀλλὰ συγχρόνως ὁ θάνατός σου εἶνε τὸ σύμβολον τῆς ψυχικῆς Ἀναγεννήσεως, ἧς οἱ προάγγελοι δὲν θὰ ἀργήσουν νὰ ἀναφανοῦν καὶ τότε, Σὺ τὸν ὁποῖον ὀλίγοι πιστοὶ φίλοι συνοδεύομεν μέχρι τοῦ τάφου, θὰ ζήσῃς. Διότι οἱ ἐμπνευσμένοι, οἱ ἀληθινοὶ ποιηταὶ δὲν θνήσκουν μετὰ τῶν μορίων τῆς ὕλης. Ἀρχίζουν καὶ ζοῦν ἀκριβῶς μετὰ τὸν θάνατόν των. Δι' αὐτὸ δὲν κλαίομεν τὴν θανήν σου· ἂν ἡ ἐκμηδένισις τῆς σαρκὸς διὰ τοὺς κοινοὺς ἀνθρώπους εἶνε τὸ τέρμα μιᾶς βιοπάλης, διὰ τὰ ἐκλεκτὰ πνεύματα, τὰ αἰωρούμενα ὑπὲρ τὸν κονιορτὸν τῆς γηΐνης ζωῆς, θάνατος δὲν ὑπάρχει. Εἰς τοὺς «Ποιητάς», τὸ γραφικὸν ποίημά σου, μᾶς δίδεις αὐτὴν τὴν εἰκόνα σου:

«Μέσα στὰ στήθη μαῦρα Ἡφαίστεια κλειοῦμε
...σ' ἀγκάθια ματωμένοι περπατοῦμε,
...μεγάλοι βασιλεῖς στὴ δυστυχιά.»

Καὶ τώρα ποῦ ἀνεπαύθης ἐκ τοῦ ἄλγους τοῦ σωματικοῦ καὶ τοῦ ψυχικοῦ, καὶ κοιμᾶσαι τὸν ὕπνον τοῦ δικαίου, ἂν δὲν εὕρῃς σὺ τὴν ἀλήθειαν τῆς ζωῆς ὅπου τὴν ἐζήτησας—εἰς τὰ βάθη τοῦ τάφου—θὰ εὕρουν οἱ ἄλλοι τὴν ἀλήθειαν ἐν τῇ περιλάμπρῳ ζωῇ σου εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Ἰδέας καὶ τῆς Ἐμπνεύσεως.

«Θὰ μὲ γνωρίσουν οἱ ἄνθρωποι στὸν τάφο».

Ἔτος δὲν συμπληρώθη ἀφ' ὅτου οἱ συναγωνισταί καὶ οἱ θαυμασταί σου, οὓς ἤνωσε μόνη ἡ πρὸς σὲ στοργή, συνεκεντρώθημεν ἐν μέσῳ ἀνθέων καὶ ἀγαλμάτων ἵνα πανηγυρίσωμεν τὸ ποιητικόν σου Ἰωβιλαῖον καὶ σήμερον μάτην ἀναζητοῦμεν εἰς τὴν ἀδρανῆ μορφήν σου τὴν λάμψιν τῆς τότε χαρᾶς,—τῆς μόνης ἴσως χαρᾶς ἣν ἠσθάνθης ἐν τῇ ζωῇ. Καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἐγκωμίων ἐκείνων, εἶχε τὴν ἔμπνευσιν εἰς τῶν θαυμαστῶν σου νὰ ἀπαγγείλῃ στίχους σου καὶ ἐκρίθησαν ὡς ὁ ὡραιότερος χαρακτηρισμός σου. Καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ὁ ὡραιότερος, ὁ ἀληθέστερος ἐπιτάφιος εἶνε αὐτοὶ οἱ στίχοι σου, Στέφανε Μαρτζώκη, διότι ὑπὲρ πάντα ἄλλον σὺ ἦτο ὁ ἱκανώτερος νὰ μᾶς δώσῃς τὴν ψυχικὴν μορφήν σου. Μὲ τοὺς στίχους σου αὐτούς, οἱ ὁποῖοι ἁρμόζουν νὰ χαραχθοῦν ὡς ἐπιτύμβιον ἐπίγραμμα, σκορπίζω εἰς τὰ πονεμένα στήθη σου, εἰς τὸ ἀγνὸν μέτωπόν σου τὰ τελευταῖα νεκράνθεμα:

«Γίγας κ' ἐγὼ· στὴν ἄοβεστη τὴν πάλη
ἐπῆρα σκιάβο τ' ἄχαρο κορμί μου
νὰ κάμω τὴ ψυχή μου πλειὸ μεγάλη.»

ΕΙΣ ΤΟΝ ΓΕΡΜΑΝΟΝ Ε'.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ

Ἀπηγγέλθη ἐν Φαναρίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐπὶ τῇ ἀναρρήσει του ὑποδοχήν.

Στὴ σεβαστή σου τὴν μορφή, γύρω στὸ μέτωπό σου
Ὁλόλαμπρο διάδημα, Δεσπότη, σοῦ χαρίζει
Ἕνα ὄνειρο ἀτέλειωτο. Βαθὺς ὁ λογισμός σου,
Μὲς στὰ πελάγη τὴν ψυχὴ τοῦ Γένους σου φεγγίζει.

Κι' ἀντιφεγγίζουνε φριχτὰ στοῦ πέλαγου τὰ βάθη,
Πόθοι, ὀνείρατα, παλμοί, βάσανα, δάκρυα, πάθη,
Τοῦ Γένους σου κι' ἑνὸς λαοῦ, τὸ θολωμένο βλέμμα,
Πῶχει ψηλὰ στὸ μάτι του ἀντὶ γιὰ ἴδρον αἷμα.
Ἀπὸ τὴν σκλάβα τὴν καρδιὰ ὁλόγυρα χυμένο
Καὶ ποῦ σ' ἑτένα στέκεται 'πὸ χρόνια στυλωμένο.

Ἄνοιξε, Πατριάρχη μου, τὴν πατρικὴ καρδιά σου
Κι' ἀγκάλιασε καὶ σφίξε μας τὰ μαῦρα τὰ παιδιά σου
Ἀγκάλιασε καὶ βλόγα μας! Λαὸς δυστυχισμένος
Σήμερα ἔχει ἀνάστασι, θάνατον εἶχε χθές
Ποῦ βρίσκονταν κατάκοιτος καὶ βαρυπνωτισμένος
Κι' ἔπαιρνε γιὰ νανούρισμα νεκρώσιμες εὐχές.

Τὰ δυό Σου χέρια ξάνοιξε, Πατέρα, ν' ἀγκαλιάσῃς
Τὰ τιμημένα τὰ παιδιὰ τῆς θείας σου φυλῆς.
Σὲ τούτη τὴν ὑπέρλαμπρη στιγμὴ ν' ἀναγαλλιάσῃς
Μ' αὐτὸ τὸ γλυκοχάραγμα τῆς νέας μας ζωῆς.

Ὡτὰν ἀητὸς γοργόφτερος, στὰ σύννεφα πετῶντας,
Ῥίξε τὸ βλέμμα σου βαθειά, στὴν πατρική μας γῆ
Γιατὶ μέσα στὴν καταχνιὰ τοῦ Γένους μας κυττῶντας
Ἐγὼ ἀγνανεύω μὲ χαρά, μιὰν ὥμορφη αὐγή.

Γαλήνεψαν τὰ κύματα πυῦ τρώγανε τὸν Βράχο
Κι' ἀπανωθέ του σέρνετε τὸ φάσμα του μονάχο
Ὀνειρεμένης Λευθεριᾶς ῥοδίζει ἡ Ἀνατολὴ
Κι' ἐμπρὸς στὸ ἔργο μιὰ φωνὴ 'πὸ πάνω μᾶς καλεῖ.

Στὴ δοξασμένη Σου μορφὴ ἕνα ἅγιο βλέπω χέρι
Τὸ χέρι τοῦ Πανάγαθου Θεοῦ νὰ σὲ βαστάῃ
Καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Γένους μας ὁ ἄνεμος μοῦ φέρει·
Γλυκὲ Πατέρα, ὁ Θεὸς γιὰ μᾶς νὰ Σὲ φυλάῃ.

ΚΙΜΩΝ ΜΠΕΛΛΑΣ

ΣΤΡΟΦΕΣ

Καὶ πέθανε· τὴν πήρανε οἱ τέσσεροι στὰ χέρια,
πῆγε νὰ βρῇ ἀνάπαυσι μὲς τῆς γῆς τὴ δροσοῦλα,
καὶ πίσω κόσμος ἤτανε, παπάδες, νεκροκέρια...
Ὄνειρον ἦταν κ' ἔσβυσε σὰν πρόβαλλ' ἡ αὐγοῦλα.

Τὴν ἔκλαψαν· ἀδάκρυτο δὲν ἔμεν' ἕνα μάτι,
στὸ μνῆμα της ξαπρόβαλλεν ὁλόδροση δαφνοῦλα,
καὶ ἔγραψε στὴν πλάκα της τὸ χέρι ἑνὸς διαβάτη
«Ὄνειρον ἦταν κ' ἔσβυσε σὰν πρόβαλλ' ἡ αὐγοῦλα».

Δὲν πεθαίνουν ἡ παρθένες ὅσες ὄμορφα κοιμοῦνται,
κλειοῦν τὰ μάτια τους μονάχα κι' ἄλλους κόσμους συλλο-
[γιοῦνται,
δὲν πεθαίνουν ἡ παρθένες, ὤ! ἂν πέθαιναν τί κρῖμα!
βάζουν κάτασπρο στεφάνι καὶ παντρεύονται τὸ μνῆμα.

Ποιὸς σᾶς τῶπε μεσ' τὸν τάφο πῶς τῆς τρώει τὸ σαράκι,
τ' ἄγριον σκουληκιοῦ τὸ στόμα καὶ τῆς πίκρας τὸ
[φαρμάκι;
Τρώει τὴ σάρκα τους μονάχα, μ' αὐτὲς πειὸ ὄμορφες, πο-
[μένουν,
δὲν πεθαίνουν ἡ παρθένες, δὲν πεθαίνουν, δὲν πεθαίνουν...

ΠΕΤΡΟΣ Δ. ΓΟΛΓΟΘΑΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Τρία μυθιστορήματα γραφέντα ἀπὸ τρεῖς Γαλλίδας ἐδημοσιεύθησαν σχεδὸν ταυτοχρόνως εἰς Παρισίους. «Τὸ Ἡμερολόγιον τῆς Λουΐζης» τῆς κ. Ρενέ Βόλτς, συγκινητικωτάτη ἀφήγησις μιᾶς ἀγαπώσης, ἀλλὰ μὴ ἀνταγαπωμένης. «Τὸ βασίλειον τῆς Ἀνοίξεως» τῆς κ. Γαβριέλλας Ρεβάλ, εἶς ὕμνος τοῦ ἔρωτος, ὃν ψάλλει μία νεόνυμφος, ἣν ὅμως κατόπιν ἀπατᾷ ὁ σύζυγός της. — Πολὺ ἀρτιώτερον εἶνε τὸ μυθιστόρημα τῆς βαρώνης Μισσώ, μία ψυχολογικὴ μελέτη, ἐν ᾗ θέτει ἀντιμετώπους τὴν Σκανδιναυϊκὴν ἀδιάλλακτον ἰδεολογίαν πρὸς τὸν ἐλαφρὸν θετικισμὸν τῆς Μεσημβρινῆς Εὐρώπης.

★

Ἰωβιλαῖα. Ἡ Ρωσσία ἑώρτασε τὴν τριακοσιετηρίδα τῆς Δυναστείας Ρωμανὼφ, ἡ Γερμανία τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς μάχης τῆς Λειψίας (16—18 Σεπτεμβρίου 1813) ἥτις ἔσχε πολλαπλῆν σημασίαν εἰς τὴν τύχην τῆς Εὐρώπης, καὶ ἥτις ὑπῆρξεν ὁ πρόλογος τοῦ Βατερλώ, ἀπὸ πολεμικῆς δ' ἀπόψεως θεωρεῖται ὡς ἡ μεγαλειτέρα μάχη τοῦ κόσμου, κληθεῖσα «μάχη τῶν ἐθνῶν» λόγῳ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀντιπάλων στρατῶν καὶ λόγῳ τῶν ἀπωλειῶν.

⁂

Ὁ ἐν Ρώμῃ παρεπιδημῶν καθηγητὴς κ. Σ. Λάμπρος ἔδωσε διάλεξιν περὶ τῆς σημερινῆς ἀρχαιολογικῆς κινήσεως ἐν ταῖς Ἑλλην. χώραις. Ἡ αἴθουσα ἦτο κατάμεστος ἐξ ἐπιφανῶν ἐπιστημόνων. Ἀνέφερεν ὅτι αἱ Ἀθῆναι ἐγένοντο κέντρον ἀρχαιολογικὸν τῆς συνεργασίας τῶν πεπολιτισμένων Ἐθνῶν διὰ τῶν Ἰνστιτούτων καὶ τῶν ἀνασκαφῶν, ἐπραγματεύθη τὸ ζήτημα τῆς συμβαδίσεως τῆς μελέτης τῆς ἀρχαιότητος πρὸς τὴν ἐθνικὴν παλιγγενεσίαν τῆς Ἰταλίας, κατέδειξε τὰς ἐν Ἑλλάδι προόδους τῆς ἀρχαιολ. ἐπιστήμης καὶ ὑπέδειξε τὰς νέους ὁρίζοντας οὓς διήνοιξεν ὁ Βαλκανικὸς πόλεμος, καὶ ὅτι ἡ σκαπάνη τοῦ Ἕλληνος ἀρχαιοδίφου θὰ ἐρευνήσῃ τὰ ἐρείπια τῆς Ἠπείρου, τῆς βορείου Θεσσαλίας, τῆς Μακεδονίας, τῶν Νήσων.

Τὴν διάλεξίν του ὁ κ. Λάμπρος ἐπανέλαβε καὶ εἰς Φλωρεντίαν.

★

Συνέστη ἐπιτροπὴ ἐξ ἐπιλέκτων τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας μελῶν, ἥτις θὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ὡραίας ἰδέας ἣν προέτεινεν ὁ κ. Ἀθ. Βρυζάκης περὶ ἱδρύσεως Μεγάρου τῶν Ἀπομάχων, ἵνα στεγασθῶσιν οἱ ἄποροι ἀνάπηροι τοῦ πολέμου. Εἰς τὸ Μέγαρον θὰ καταρτισθῇ καὶ Μουσεῖον ἀναμνηστικῶν εἰδῶν τοῦ πολέμου. Τῆς ἐπιτροπῆς μετέχουσιν, ἐκτὸς ἄλλων, οἱ διενθυνταὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν, τῆς Λαϊκῆς Τραπέζης, ὁ κ. Δήμαρχος, ὁ στρατηγὸς κ. Λαγκλῆς, ὁ πλοίαρχος κ. Γκίνης, οἱ κ. κ. Ε. Μπενάκης, Α. Ζαΐμης, Διον. Στεφάνου, Ι. Ἀθανασάκης. Οἱ κ. κ. Ἀθ. Βρυζάκης καὶ Δ. Καλογερόπουλος, ἀντιπροσωπεύοντες τὴν ἐπιτροπήν, ἀνεκοίνωσαν τὸν καταρτισμὸν αὐτῆς πρὸς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅστις ἐπεδοκίμασε τὴν ἰδέαν, συγχρόνως δὲ ὑπέβαλον ὑπόμνημα καὶ πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργόν.

—Εἰς Θεσσαλονίκην ἤρξατο παραστάσεων θίασος ὑπὸ τὴν κ. Βασιλείαν Στεφάνου, μεθ' ἧς συμπράττουσιν ἡ κ. Ροζὰν καὶ ὁ κ. Γαβριηλίδης.

—Ἀπέθανεν εἷς τῶν ἱκανωτέρων καὶ Ἑλληνικωτέρων ζωγράφων μας, ὁ Πολυχρονης Λεμπέσης. Ἔργα του πολλακις ἐξετιμήθησαν εἰς τὰς καλλιτεχνικὰς ἐκθέσεις τῶν Ἀθηνῶν. Εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος θὰ δημοσιεύσωμεν σκιαγραφίαν ἐκτενῆ περὶ τοῦ ἐκλιποντος ἐν ἀφανείᾳ ἀλλὰ καὶ ἐν ἀφανείᾳ ζήσαντος καλλιτέχνου.

—Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Νεαπόλεως ἱδρύθη ἕδρα Νεοελληνικῆς φιλολογίας, διὰ πρώτην φορὰν ἱδρυομένη εἰς Ἰταλικὸν Πανεπιστήμιον.

—Ὁ Γάλλος λογογράφος κ. Ἀνδρέας Ζὶλ παρεπιδημῶν εἰς Ἀθήνας ὡμίλησεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν περὶ Παρισίων καὶ τοῦ ἄσματος αὐτῶν.

— Ἐν Κρήτῃ θὰ ἀνεγερθῇ μνημεῖον εἰς τὸν ἐν Χίῳ πεσόντα δόκιμον τοῦ Β. Ναυτικοῦ Ἰωάννην Παστρικάκην.

— Εἰς τὸν διαγωνισμὸν πρὸς συγγραφὴν μονοπράκτων θεατρικῶν ἔργων τῆς «Ἑταιρείας τῶν θεατρικῶν συγγραφέων» ἐστάλησαν 35 ἔργα.

— Ὁ ἐν Πειραιεῖ ἀποθανὼν Παναγιώτης Κολοσσούκας ἀφῆκε τὰ 3/4 τῆς μεγάλης περιουσίας του εἰς τὸν Δῆμον Πειραιῶς ὅπως χρησιμεύσουν ὡς κεφάλαιον διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐν Πειραιεῖ Μεγάρου τῶν Καλῶν Τεχνῶν.

—Ὁ ἐν Σύρῳ κ. Σταμ. Βαφειαδάκης ἐδήλωσεν ὅτι ἐπὶ τῇ ἁλώσει τῶν Ἰωαννίνων ἀναλαμβάνει ἰδίᾳ δαπάνῃ τὴν ἀνέγερσιν ἐν Σύρῳ μνημείου εἰς τοὺς κατὰ τὸν πόλεμον πεσόντας Κυκλαδίτας.

—Νέον μελόδραμα ἔγραψεν ὁ Λεχάρ, τὴν «Ἰδανικὴν Γυναῖκα». Θὰ παιχθῇ προσεχῶς εἰς Βιέννην τὸ πρῶτον.

— Ἡ Ἀδελίνα Πάτι ἡ ὁποία εἰσῆλθεν εἰς τὸ 70ὸν ἔτος ἔψαλε διὰ τελευταίαν φορὰν εἰς τὸ Παρίσι ἐν φιλικῷ δείπνῳ Ἡ φωνή της διατηρεῖται θαυμάσια.

— Κατὰ τὴν ἐφετεινὴν θερινὴν περίοδον ὁ Καρροῦζο θὰ εὑρίσκεται εἰς Λονδῖνον. Ἐξηοφαλίσθη ἡ σύμπραξίς του εἰς τὸ Βασ. Μελόδραμα τοῦ Κόβεντ-Γκαρντ'ν.

— Ἀπέθανεν ἐν βαθεῖ γήρατι ὁ Γ. Χάτσισων, ἐκδότης τῆς Ἀγγλικῆς «Ἐφημερίδος τῶν Παίδων» ἱδρυθείσης τῷ 1879—τὸ ἔτος τῆς ἱδρύσεως ὑπενθυμίζει ἀκριβῶς τὴν ἡλικίαν μας «Διάπλασιν τῶν Παίδων». Οἱ διασημότεροι τῶν σημερινῶν Ἄγγλων λογίων ὑπῆρξαν συνεργάται κατὰ τὴν παιδικήν των ἡλικίαν εἰς τὸν περιοδικὸν τοῦ Χάτσισων.

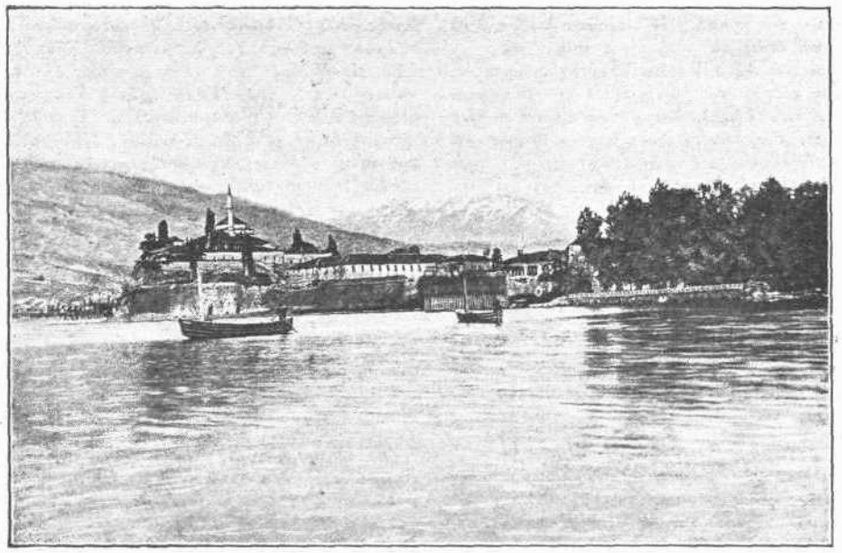

ΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ *(Ἄποψις ἐκ τῆς λίμνης)*

— Συνεπληρώθησαν τὸν λήξαντα μῆνα 30 ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Βάγνερ. Εἰς τὰς Γερμανικὰς ἐφημερίδας ἐδημοσίευσαν πολλὰ σχετικὰ ἄρθρα. Προσεχῶς θὰ ἑορασθῇ ἡ ἑκατονταετηρὶς ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ.

— Εἰς τὴν Γερμανίαν ὑπεβλήθη νομοσχέδιον περὶ ἀπαγορεύσεως καὶ κατασχέσεως παντὸς βιβλίου ἀνηθίκου, διότι ἡ κυκλοφορία των ἐπ' ἐσχάτων τείνει νὰ φθάσῃ τὴν Γαλλικὴν ἀνηθικογραφίαν.

★

Ὁ θίασος τῆς Κοτοπούλη ἤρχισε παραστάσεις εἰς Μυτιλήνην. Θὰ δώσῃ σειρὰν τριάκοντα παραστάσεων, μεθ' ὃ ἴσως διευθυνθῇ εἰς Θεσσαλονίκην καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου θὰρχίσῃ παραστάσεις εἰς τὴν «Ν. Σκηνήν».

— Ὁ Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης ηὐχήθη ὅπως ἱδρυθῇ Πανεπιστήμιον εἰς Θεσσαλονίκην. Ἡ εὐχὴ αὕτη δύναται νὰ ἐκπληρωθῇ ἂν ἱδρυθῇ ἐκεῖ Πρακτικὸν Πανεπιστήμιον.

— Οἱ καθηγηταὶ τοῦ Ὠδείου κ. κ. Βασενχόβεν, Μπουστεντοῦϊ, Μπέμερ καὶ Σαῖφερ κατήρτισαν κουαρτέτο.

— Ὁ θίασος Οἰκονόμου δίδει παραστάσεις εἰς τὸ «Πολυθέαμα». Ἔπαιξε «Ἀγριόπαπια», «Χαμένην τιμήν», «Νάρκισσον» καὶ τοὺς «Ἀθλίους» εἰς τοὺς ὁποίους οἱ ἠθοποιοὶ ἦσαν ὄντως...ἄθλιοι. Προετοιμάζει τὴν «Παναγίαν τῶν Παρισίων».

★

Πολὺς λόγος ἐγένετο δι' ἓν συγχαρητήριον τηλεγράφημα φιλολογικῆς τινος Λέσχης τῆς Μυτιλήνης σταλὲν πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργόν, συντεταγμένον εἰς δημοτικὴν γλῶσσαν καὶ εἰς ὃ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀπήντησεν εἰς.. ὑπεκαθαρεύουσαν.

— Εἰς Παρισίους πρόκειται νὰ γίνῃ ἡ ἐκποίησις τοῦ μεγαλειτέρου μέρους τῆς πολυτίμου Πινακοθήκης τοῦ κ. Γ. Ζερβουδάκη. Δυστυχῶς δὲν κατωρθώθη νὰ κρατηθοῦν ἔργα τινα τῆς συλλογῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα.

★

Εἰς τὴν Ρόδον οἱ Ἰταλοὶ ἔθεσαν χεῖρα, καίτοι προσωρινῶς κατέχοντες τὴν νῆσον, ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτήτων. Ἰταλοὶ ἔμποροι παλαιῶν καλλιτεχνικῶν ἀντικειμένων περιτρέχουν τὴν νῆσον προσπαθοῦντες νὰ ἀγοράσωσι εἰς μικρὰς τιμὰς ἀγγεῖα καὶ κοσμήματα καὶ σκεύη παλαιά, σωζόμενα εἰς τὰ ἀπόκεντρα χωρία. Οἱ Ρόδιοι εἴμεθα βέβαιοι ὅτι δὲν θὰ θελήσουν νὰ φυγαδεύσουν τοὺς καλλιτεχνικοὺς θησαυροὺς τῆς νήσου των.

★

Μετὰ τὸν Μπρὲ, ὁ Donnay μὲ τὸ νέον ἔργον του, τὰς «Eclaireuses», πραγματεύεται τὸ ζήτημα τοῦ φεμινισμοῦ καὶ τὸ εἰρωνεύεται, καταλήγων εἰς τὸ αὐτὸ μὲ τοῦ Μπρὲ συμπέρασμα, ὅτι ἡ γυνὴ μὲ ὅλας τὰς περὶ χειραφεσίας θεωρίας της θὰ διατελῇ κατ' ἀνάγκην ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἀνδρὸς διὰ νὰ ζήσῃ.

Τὸ νέον τετράπρακτον δρᾶμα τοῦ Ντονναῖ ἐπαίχθη εἰς τὸ Παρισινὸν θέατρον «Μαρινύ». Μᾶλλον διὰ τῆς λέξεως «Αἱ προσόκοποι» δύναται νὰ ἀποδοθῇ ἡ Γαλλικὴ ἐπωνυμία, προτιμότερα τῶν λέξεων «Ὁδηγήτριαι» ἢ «Λαμπαδηφόροι».

Αἱ Προσόκοποι εἶνε αἱ Γαλλίδες ἐκεῖναι κυρίαι, αἱ ὁποῖαι διὰ νὰ μιμηθῶσι τὰς σωφραζέττας Ἀγγλίδας προσπαθοῦν νὰ δημιουργήσουν τὸν φεμινισμόν. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχει καὶ ἡ κυρία Λουρὲλ ἡ ὁποία ὑφίσταται ἐπίδρασιν νεαρᾶς της φίλης διαπνεομένης ἀπὸ τὰς περὶ χειραφετήσεως τῆς γυναικὸς θεωρίας, ὥστε ἡ συζυγική της ζωὴ νὰ καθίσταται ἀνυπόφορος. Διὰ τοῦτο ἐπωφελεῖται διήμερομίας τινὸς μετὰ τοῦ συζύγου της διὰ νὰ ζητήσῃ τὸ διαζύγιόν της.

Ὅταν ἔγεινεν ἐλευθέρα ἡ Ἰωάννα Λουρὲλ ἀφοσιοῦται ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸν φεμινισμόν. Διοργανώνει φεμινιστικὴν λέσχην καὶ περιοτοιχίζεται ἀπὸ διαθέρμους φεμινιστάς. Ἐν τούτοις παρατηρεῖ ὅτι τὸ περιβάλλον δὲν εἶνε οἷον τὸ ἐφαντάζετο, ὅλαι δὲ αἱ δεσποινίδες καὶ κυρίαι αἱ ἐπαγγελλόμεναι τὸν φεμινισμὸν εἶνε ἢ ὑστερικαὶ καὶ φιλόδοξοι ἢ ραδιοῦργοι. Αἰσθάνεται ὅτι τὸ ἔργον της δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰ ὄνειρά της. Περὶ αὐτὴν ὑπάρχουσι δύο κύριοι, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νὰ τὴν κατακτήσουν. Τὸν ἕνα τὸν ἀποδιώκει, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὸν ἄλλον. Εἶνε φίλος παλαιῶν ἐτῶν ὁ Ἰάκω-

βος Λεϋλύ, ὅστις μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως ἐρωτοτροπεῖ αὐτήν. Ὅταν ὅμως ἐκείνη τὸν διατάσσει νὰ φύγῃ, τῆς προσποιεῖται ὅτι τὴν ἀγαπᾷ. Ἡ Ἰωάννα δὲν ἀργεῖ νὰ γίνῃ ἐρωμένη του διότι καὶ αὐτὴ τὸν ἀγαπᾷ.

Ἀλλ' ὁ Ἰάκωβος δὲν θέλει νὰ εἶνε εὐτυχὴς ἐραστής, θέλει δὲ νὰ ἔχῃ σύζυγον τὴν Ἰωάνναν. Αὕτη ἀποκρούει τὴν ἰδέαν, διότι ἔχει διδαχθῆ ὅτι ἡ γυνὴ πρέπει νὰ εἶνε ἐλευθέρα καὶ ὅτι ὁ γάμος εἶνε ἐξευτελιστικὸς δεσμός, ὅτι οἱ σύζυγοι εἶνε ὑπάλληλοι τοῦ ἔρωτος καὶ λέγει ὅτι προτιμᾷ νὰ μὴ ἐπανίδῃ ποτὲ τὸν Ἰάκωβον παρὰ νὰ γίνῃ σύζυγός του. Ὁ ἐραστὴς ἀπέρχεται ἀπηλπισμένος, ἀλλὰ 15 ἡμέρας ἀργότερα μεταβαίνει καὶ τοῦ λέγει, ὅτι εἶνε ἑτοίμη νὰ γίνῃ σύζυγός του.

Τὸ ἔργον ἔτυχε θρυμβευτικῆς ὑποδοχῆς. Εἶνε ἀριστοτεχνικῶς διεσκευασμένον, περικλείει δὲ σκηνὰς συζητήσεων περὶ φεμινισμοῦ χαριτωμένας καὶ ἀροσδοκήτους.

Ὅλον τὸ ἔργον ζητεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὀλίγαι εἶνε αἱ γυναῖκες αἵτινες ἔχουσιν εἰλικρινῆ κλίσιν πρὸς δημιουργίαν γυναικείας χειραφετήσεως. Πάντοτε δὲ ἡ γυνὴ γίνεται δούλη ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷ.

*

Ἐπὶ τῇ ἁλώσει τῶν Ἰωαννίνων τὸ Δημοτικὸν συμβούλιον Πειραιῶς ἐψήφισεν ὅπως ἀνεγερθῇ ὑπὸ τοῦ Δήμου ἐν Πειραιεῖ ἀνδριὰς τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου, τοῦ ἀποδώσαντος τὴν ἐλευθερίαν εἰς μυριάδας δούλων ἀδελφῶν καὶ εἰς ἀνάμνησιν ἄδιον τῶν κατορθωμάτων τοῦ ἐνδόξου Ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Ὁ ἀνδριὰς θὰ παριστᾷ τὸν Διάδοχον ἵππον, θὰ εἶνε μαρμάρινος καὶ θὰ στηθῇ εἰς τὴν πρὸ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Κωνσταντίνου πλατεῖαν

Συνιστῶμεν εἰς τὸν κ. Δήμαρχον ὅπως προκηρύξῃ διαγωνισμόν, ἡ δὲ κρίσις ν' ἀνατεθῇ εἰς ξένον γλύπτην πρὸς ἀποφυγὴν προκαταλήψεως. Οὕτω μόνον θὰ κατορθωθῇ νὰ γίνῃ ἀνδριὰς καλλιτεχνικῆς ἀξίας.

*

Οἱ κάτοικοι τοῦ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Αἴπου ἐν Χίῳ χωρίου Βροντάδου ἀπεφάσισαν ὅπως ἐπὶ τοῦ μέρους ἔνθα ἔπεσαν οἱ γενναῖοι Ἕλληνες πολεμισταὶ κατὰ τὴν κατάληψιν τῆς νήσου ἀνεγείρουν στήλην ἀναμνηστικὴν μετὰ παρεκκλησίου.

*

Ἡ ἀριστοτέχνις τοῦ ἄσματος, ἡ ὀνομαστὴ Speranza Calo (Καλογεροπούλου) ἐνυμρεύθη ἐν Παρισίοις μετὰ τοῦ διδάκτορος τῆς νομικῆς καὶ διδάκτορος ἅμα τῆς μηχανικῆς κ. Ἰω. Seailles, υἱοῦ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Σορβόννης κ. G Seailles, παλαιοῦ συνεργάτου τοῦ Ζολᾶ εἰς τὴν ὑπόθεσιν Δρεϋφούς.

*

Ἡ Γαλλικὴ Βουλὴ ἐπεκύρωσε τὴν μεταξὺ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος σύμβασιν περὶ συγγραφικῶν δικαιωμάτων τῶν θεατρικῶν ἔργων, τὴν ἀπαγορεύουσαν νὰ διδάσκωνται ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ σκηνῆς εἰς ἄλλην γλῶσσαν, πλὴν τῆς Ἑλληνικῆς, ἔργα Γάλλων συγγραφέων, ἂν δὲν καταβάλλουν οἱ θίασοι τὰ νενομισμένα συγγραφικὰ δικαιώματα, προβλέπουσαν δὲ καὶ περὶ ἀναλόγου προστασίας ἐν Γαλλίᾳ τῶν ἔργων τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων. Ἡ σύμβασις ὑπεγράφη, ὡς γνωστόν, τὴν 22 Ἀπριλίου 1912.

*

Ἐν Ὕδρᾳ συνεστήθη ἐπιτροπὴ ὅπως συλλέξῃ ἐράνους δι' ἀνέγερσιν ἐν Ὕδρᾳ προτομῆς εἰς τὸν ὑποναύαρχον κ. Παῦλον Κουντουριώτην, διὰ τὴν δρᾶσίν του ἐν τῷ Αἰγαίῳ.

*

Εἰς τὴν δεσποινίδα Νέλλην Ραφαὴλ ὑποστᾶσαν τὰς ἐπὶ διπλώματι ἐξετάσεις ἐν τῷ Ὠδείῳ Ἀθηνῶν ἀπενεμήθη τὸ τιμητικὸν χρυσοῦν μετάλλιον Συγγροῦ.

*

Ἀπέθανεν εἰς Παρισίους ὁ ζωγράφος E. Debat Ponsan. Γεννηθεὶς ἐν Τολούσῃ τῷ 1847, ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Cabanel. Τὰ κυριώτερα ἔργα του εἶνε τὸ «Πρῶτον πάθος» (τυχὸν μεταλλίου), Εὐσπλαγχνία τοῦ Ἁγ. Λουδοβίκου πρὸς τοὺς πτωχοὺς (ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ τῆς Rochelle), ἡ Κόρη τοῦ Ἰεφθάε (Μουσεῖον τῆς Carcassonne), ἡ Ἐντριβὴ (Μουσεῖον τῆς Τολούσης), οἱ «Δύο Πετεινοί». Ἦτο καλὸς προσωπογράφος. Ἰδίως ἡ προσωπογραφία τοῦ στρατηγοῦ Βουλανζὲ ἐκτεθεῖσα εἰς τὴν παγκόσμιον ἔκθεσιν τῶν Παρισίων τοῦ 1889, ἐθαυμάσθη.

*

Ὁ Δῆμος Κερκύρας ἐγράφισε 3,000 δραχ. πρὸς ἔκδοσιν τῶν ἔργων τοῦ φονευθέντος ποιητοῦ Μιβίλη. Τῆς ἐκδόσεως θὰ ἐπιμεληθῇ ὁ Κερκυραῖος διηγηματογράφος κ. Κ. Θεοτόκης. Ἐκ τῶν εἰσπράξεων τῆς πωλήσεως τοῦ βιβλίου θὰ ἀγορασθῇ ἡ προτομὴ τοῦ ποιητοῦ, ἔργον τοῦ κ. Ρούμπου.

*

Ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ὠδείου ὁ καθηγητὴς καὶ ἄλλοτε ἑταῖρος τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Ἀρχαιολ. σχολῆς καὶ ἱστορικὸς κ. Paris ὡμίλησε περὶ τῆς Πρώτης Ἠπειρωτικῆς Ἐποποιΐας 1750—1822. Ἡ διάλεξις ἐδόθη πρὸς ὄφελος τοῦ Ἑλλ. Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Ὁ κ. Παρί, εἰδικῶς ἀσχοληθεὶς εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἠπείρου, ἐξιστόρησε τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγῶνας τῶν Σουλιωτῶν κατὰ τοῦ Ἀλῆ πασσᾶ, διεξῆλθε τὸν ἡρωϊκὸν βίον τῶν Κλεφτῶν τῆς Ἠπείρου, καὶ ἐξῆρε τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ Ἑλληνικότητα τῶν Ἰωαννίνων.

*

Ἀπέθανεν αἰφνιδίως ἐν Ν. Φαλήρῳ ἐν ἡλικίᾳ 74 ἐτῶν, ὁ διευθυντὴς τοῦ «Messager d' Athénes» καὶ διευθυντὴς τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορείου εἰδήσεων Ἀντώνιος Ζ. Στεφανόπολι. Ὁ θανὼν, παλαιὸς καὶ ἔγκριτος δημοσιογράφος, ἦτο τύπος ἀγαθωτάτου ἀνδρός. Τὴν ἔκδοσιν τοῦ «Messager d' Athénes» θὰ συνεχίσῃ ἡ θυγάτηρ του δεσποινὶς Ἰωάννα Στεφανόπολι, ἀρχισυντάκτις τοῦ φύλλου καὶ συγγραφεὺς πολιτικῶν μονογραφιῶν.

*

Ἤνοιξεν ἐν Λονδίνῳ κατάλογος ἐράνων πρὸς ἀνέγερσιν ἐθνικοῦ μνημείου εἰς τὸν Σκὼτ καὶ τοὺς γενναίους συντρόφους του, τοὺς ἀτυχεῖς ἐξερευνητὰς τοῦ Νοτίου Πόλου. Εἰς 500,000 φρ. ἀνῆλθον ἐντὸς ὀλίγου αἱ εἰσφοραί. Ὁ Ὥστεν Τσάμπερλαν ἐπρότεινεν ὅπως τὸ σχέδιον τοῦ μνημείου ἐκτελέσῃ αὐτὴ ἡ σύζυγος τοῦ Σκώτ, ἥτις εἶνε ἀρίστη γλύπτρια. Ὁ Ροιτέν, ὅστις ὑπῆρξε πρὸ τοῦ γάμου της διδάσκαλός της, ἐπεδοκίμασε τὴν πρότασιν τοῦ Τσάμπερλαν προσθέσας ὅτι «ἐδείκνυε λαμπρὸν τάλαντον καὶ κανεὶς δὲν θὰ ἀπογοητευθῇ, ἐὰν τὸ ἔργον ἀνατεθῇ εἰς αὐτήν.»

— Μίαν μαρμαρίνην προτομὴν ἑνὸς παιδίου δέκα μηνῶν ἔργον διασήμου Γάλλου γλύπτου ἠγόρασεν ἕνας πλούσιος Ἀμερικανὸς ἀντὶ 500,000 φράγκων.

*

Ὁ Βάγνερ κατέλιπε μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔργων καὶ ἓν ἀτόνιστον λιμπρέτο συγγραφὲν περὶς τοῦ μύθου τοῦ σιδηρουργοῦ Βιλάνδ, ὅστις κατεσκεύασε σιδηρᾶς πτέρυγας καὶ οὕτω κατόρθωσε νὰ συναντήσῃ τὴν ἐρωμένην του Σβανχέλδ.

Τὸ τολμηρᾶς φαντασίας δημιούργημα ἐτονίσθη τελευταίως ἀπὸ τὸν γερμανὸν μουσικὸν Χελέλ, ὅστις τὸ ἔδωσεν εἰς τὸ θέατρον Σαρλόττενβοιργ τοῦ Βερολίνου. Τὸ ἔργον ἐπέτυχε μεγάλως, καίτοι ὁ συνθέτης κατηγορεῖται ὅτι ἠκολούθησε ξηρῶς τὴν μουσικὴν τοῦ Βάγνερ.

*

Ὁ Βιενναῖος μουσικοσυνθέτης Παῦλος Λίγκε μετέβη εἰς Ρώμην ὅπως δώσῃ ἐκεῖ πρὸς παράστασιν τὸ νέον του ἔργον «Λυσιστράτη», ἐξηγμένον ἐκ τῆς ὁμωνύμου κωμῳδίας τοῦ Ἀριστοφάνους.

Τὸ ἔργον θὰ παρασταθῇ ἐντὸς τοῦ μηνός.

*

Ἐπωλήθη ἐν πλειστηριασμῷ τὸ χειρόγραφον τῆς τελευταίας πλήρους συνθέσεως τοῦ Μπετόβεν. Πρόκειται περὶ τοῦ τρίτου μέρους τοῦ περιφήμου κοναρτέτου φὰ ντὺρ (ἔργον 135), τοῦ τελευταίου ἔργου τοῦ περιφήμου συνθέτου, γνωστοῦ ἀπὸ τὸ μότο: «Ἡ δυσκόλως ληφθεῖσα ἀπόφασις. Πρέπει; Πρέπει».

— Εἰς τὸ Πριγκηπικὸν Θέατρον τοῦ Βερολίνου ἐδόθη ἡ πρώτη παράστασις τοῦ νέου μελοδράματος «Ἄστρον Θαλάσσης» τοῦ Ἀλφρέδου Κάϊζερ τονισθὲν ἐπὶ τοῦ κειμένου τοῦ Ἐρρίκου Ρεβέρ. Κατὰ τοὺς μουσικοκριτικοὺς τὸ νέον ἔργον πρόκειται νὰ ἀφίσῃ ἐπιχὴν διότι ἡ μουσική του εἶνε ἐντελῶς ἰδιόρρυθμος καὶ ξένη ἐντελῶς τῶν ἤχων τῶν ἀκουομένων συχνὰ εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ.

— Εἰς Μάλμο τῆς Σουηδίας διοργανοῦται διὰ τὸ 1914 «Ἔκθεσις τῆς Βαλτικῆς» καλλιτεχνικὴ καὶ βιομηχανική. Εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην θὰ λάβουν μέρος αἱ πρὸς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν γειτονικαὶ χῶραι.

— Ἡ κυρία Ἰλλέ, ἐν Παρισίοις εἶχε ἐκδώσει ἓν βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Εἰς ἄγραν τῆς εὐτυχίας». Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ καὶ ὁ κ. Σεσοέ, ἐξέδωκε γνωμικά τινα τοῦ Σταντάλ, μὲ τὸν τίτλον «Εἰς ἄγραν τῆς εὐτυχίας». Τὸν ἐνήγαγε ἡ συγγραφεὺς καὶ τὸ δικαστήριον ἀπεφήνατο, ὅτι ὁ τίτλος οὗτος ἦτο πρωτότυπος καὶ ὅτι ἀφοῦ ἦτο πρωτότυπος ἀπετέλει ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐφευρόντος, διὸ καὶ ὁ μιμητὴς κατεδικάσθη.

*

Ὁ Δῆμος Ἀθηναίων σκέπτεται νὰ κοσμήσῃ τὴν αἴθουσαν τῶν τελετῶν τοῦ Δημαρχείου μὲ μίαν εἰκόνα ἐκ τοῦ πολέμου. Πιθανῶς θὰ προτιμηθῇ ἡ εἰκὼν τῆς εἰσόδου τοῦ Βασιλέως Γεωργίου εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.

*

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος οἱ Παρισινοὶ ἐδαπάνησαν διὰ τὰ διάφορα θέατρα καὶ θεάματα τὸ στρογγύλον ποσὸν τῶν 59,000,000. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου 3,000,000 εἰσέπραξεν ἡ Ὄπερα, πλέον τῶν 22· τὰ ἄλλα θέατρα, ἅτινα ἀνέρχονται εἰς 40 ἐν ὅλῳ περίπου, 13 τὰ καφωδεῖα, 8 τὰ ἄλλα παρομοίας φύσεως κέντρα, καὶ 2 1)2 οἱ κινηματογράφοι. Ὁ ἐπὶ τῶν ἐνδεῶν φόρος, ὅστις ἐν Γαλλίᾳ εἶνε ἐπιβεβλημένος εἰς ἅπαντα τὰ διασκεδαστικὰ κέντρα, ἀπέφερε πλέον τῶν 6,000,000 φράγκων.

*

Διὰ τὸ βραβεῖον Νομπὲλ ὑπεβλήθησαν μέχρι τοῦδε εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας Ἑλληνικὰ ἔργα, ἐν ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργιάδου περὶ τῶν ἀρχαίων λιμένων τῆς Ἑλλάδος καὶ δύο ὑπὸ τοῦ φιλολόγου κ. Θ. Παπαδημητρακοπούλου, ἓν ἑλληνιστὶ καὶ τὸ ἕτερον γαλλιστί.

Ὑπέβαλεν ἐπίσης διὰ τὸ Νομπέλειον βραβεῖον καὶ μίαν συλλογὴν ποιημάτων ὁ ἐκ Κυπαρισσίας κ Γεώργ. Ζαχαρόπουλος. Περιλαμβάνει ἡ συλλογὴ ποιήματα πρὸς νεκρούς...ἀναφορὰν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀποστροφὰς πρὸς τοὺς μαλλιαροὺς...

*

Ἐπῆλθε μεταξὺ τῶν κ. κ Ἀντίνου, Τσοκοπούλου καὶ Δημητρακοπούλου συνενόησις ὅπως ἀπὸ κοινοῦ γράψουν Στρατιωτικὴν Ἐπιθεώρησιν τοῦ 1913. Λέγεται ὅτι ἐπείσθη ἡ δεσποινὶς Κοτοπούλη νὰ τὴν παίξῃ.

— Ὑπὸ τῶν μαθητριῶν τῆς χορῳδίας τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν προετοιμάζεται ἡ «Κάρμεν», ἣν θὰ ὑποδυθῇ ἡ δεσποινὶς Κοῦλα Ζερβοῦ. Διδάσκει ἡ κ Φεράλδη.

*

Διωρίσθη καθηγητὴς τῆς Λατινικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀειμνήστου Βάση ὁ κ. Θεοφ. Κακριδῆς.

— Διωρίσθη μέλος τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς σύνταξιν τοῦ ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλλ. γλώσσης ὁ γυμνασιάρχης κ. Λορεντζᾶτος.

*

Ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις ὁ Γάλλος Ἀκαδημαϊκὸς Thureau Dangin, ἐν ἡλικίᾳ 76 ἐτῶν. Ἐσπούδασε νομικά, ἐδημοσιογράφησε, διεκρίθη δὲ διὰ τὰ πολιτικά του καὶ ἱστορικὰ συγγράμματα. Ἀκαδημαϊκὸς ἐξελέγη τῷ 1893 εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Ρουσέλ.

*

Ἡ πόλις Λὼτ τῆς Γαλλίας εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη ὁ Ἰωακεὶμ Μουράτ, ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως, ἵδρυσεν ἀνδριάντα εἰς τὸ μέγα τέκνον της.

*

Ὁ κ Ἰακωβίδης ἠσχολήθη τελευταίως εἰς δύο προσωπογραφίας, τοῦ δημάρχου κ. Μερκούρη καὶ τοῦ ζωγράφου κ. Χατζοπούλου, ὅστις ἐπροσωπογραφήθη μὲ τὸν φακὸν εἰς τὴν χεῖρα, καθ' ἣν στιγμὴν ἀνοίγει τὸν ὀφθαλμὸν καὶ ἐξετάζει ἕνα ἐφθαρμένον πίνακα.

*

Παρεστάθησαν ἐν τῷ «Θεάτρῳ τοῦ λαοῦ» τοῦ Μιλάνου κατὰ τρεῖς συνεχεῖς ἑσπέρας τέσσαρα Ἑλληνικὰ δράματα: αἱ «Νεφέλαι» τοῦ Ἀριστοφάνους, ἡ «Ἄλκηστις», ὁ «Κύκλωψ» καὶ αἱ «Βάκχαι» τοῦ Εὐριπίδου.

Ἡ παράστασις ἐγένετο κατ' ἀρίστην μετάφρασιν τοῦ ἐν Παδούῃ Πανεπιστημιακοῦ καθηγητοῦ Ἕκτορος Romagnoli, ὅστις ἔχει κάμει τὴν καλλιτέραν εἰς τὴν Ἰταλικὴν μετάφρασιν τοῦ Ἀριστοφάνους. Ὁ αὐτὸς συνέθεσε καὶ τὴν μουσικήν, ἥτις συνώδευσε τὰ δράματα, παρέστησαν δὲ αὐτὰ φοιτηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Παδούης. Αἱ ἐνδυμασίαι, ὁ διάκοσμος τῆς σκηνῆς, αἱ κινήσεις τῶν ἠθοποιῶν, τὰ πάντα ἐρρυθμίσθησαν ἐπὶ τῇ βάσει ἀρχαίων ἀγγείων καὶ εἰδωλείων καθ' ὃν τρόπον ἐν Γερμανίᾳ εἶχον παρασταθῇ κωμῳδίαι τοῦ Μενάνδρου, διδαχθεῖσαι ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἀρχαιολογίας κ. Ρόμπερτ.

*

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία προετοιμάζει μεγάλην ἀρχαιολογικὴν ἐκδρομὴν εἰς τὰς ἀπελευθερωθείσας πόλεις καὶ νήσους τῆς νέας Ἑλλάδος, κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα, ὁρίζουσα ἅμα καὶ τὰ σημεῖα ὅπου θὰ ἐνεργήσῃ ἐν τῷ μέλλοντι ἀνασκαφὰς ἐκεῖ.

*

Ἀπέθανεν ἐν Ρώμῃ τῇ 14 Φεβρ. ὁ καθηγητὴς Ἄγγελος de Gubernatis, ἐν ἡλικίᾳ 73 ἐτῶν. Ὑπῆρξε κατ' ἀρχὰς καθηγητὴς τῆς Σανσκριτικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Φλωρεντίας, τῷ δὲ 1869 διωρίσθη καθηγητὴς τῆς Ἰταλικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ρώμης. Ὑπῆρξε συγγραφεὺς πολυγραφώτατος, γράψας ἔργα ἱστορικά, γλωσσολογικά, λεξικά, ποιήσεις καὶ δράματα. Ἦτο θερμότατος φιλέλλην, καυχώμενος ὅτι προγόνος του ὑπῆρξε μετανάστης ἐκ Βυζαντίου. Εἰργάσθη ὑπὲρ ἱδρύσεως Ἑλληνολατινικοῦ Συλλόγου, κατὰ δὲ τὸ περυσινὸν Ἰωβιλαῖον τοῦ Πανεπιστημίου ἡμῶν προσεφώνησε ποιητικώτατα αὐτό, ἀνακηρυχθεὶς ἐπίτιμος διδάκτωρ αὐτοῦ. Τὸ κύκνειον αὐτοῦ ἔργον ἦτο πραγματεία κατὰ τῆς ἱδρύσεως αὐτονόμου Ἀλβανίας εἰς τὸ περιοδικὸν «Vita internazionale».

*

Προσεχῶς θὰ ἀνοίξῃ ἐν Τουρίνῳ Γυναικεία διεθνὴς καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις ἥτις θὰ περιέχῃ χίλια ἔργα, ὧν πεντακόσια θὰ εἶνε Ἰταλικά. Μεταξὺ τῶν ξένων περιλαμβάνονται γλυπτικὰ ἔργα τῆς κυρίας Σκώτ, χήρας τοῦ ἐξερευνητοῦ, εἰς ἣν ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας ὁ τίτλος τῆς λαίδης.

*

Τενεκὲς καὶ Τουρκία.— Τὸ καθῆκον τῆς Πύλου.— Ἀνδριὰς καὶ ἄγαλμα.— Νὰ πληρώνωμεν εἰς τὰ Μουσεῖα;— Ἀνοιξις!

ΝΑΣ τενεκὲς—ἐν εἴδει σημαίας—ἀντεπροσώπευε τὴν Τουρκίαν δηλαδὴ τὴν ἀνύπαρκτον ψιλὴν ἐπικυριαρχίαν εἰς τὴν ἀδάμαστον Κρήτην. Ἡ δὲ Εὐρώπη διὰ τῶν φυλακίδων ἐξετέλει χρέη χωροφύλακος. Ὁ τενεκὲς—ἡ ἐκπροσώπησις τῆς καταρρεούσης Αὐτοκρατορίας—κατέπεσε, αἱ φυλακίδες ὠχρυνθοῦν ἀποιοῦσαι καὶ ἡ Κρήτη εἶνε πλέον καὶ τύποις—ὡς ἦτο καὶ οὐσίᾳ—ἐλευθέρα. Πόσον ἀκριβὰ ἐξηγοράσαμεν τὴν Ἕνωσιν αὐτήν, γνωρίζουν οἱ ἑκάστοτε ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν, ἀλλὰ κυρίως τὸ μαρτυροῦν τὰ ὀστᾶ τῶν ἐν Κρήτῃ μαρτύρων, τὰ ὁποῖα ἀπετέλεσαν τὴν ὑψηλοτέραν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἐκατόμβην!

*

Ἕνας λεόντης τιμήσας τὸ Ἑλλ. ὄνομα εἰς διεθνεῖς ἀθλητικοὺς ἀγῶνας, ὁ στεφανηφόρος ἄλτης Τσικλητήρας ἀπέθανεν ὑπηρετῶν τὴν πατρίδα ὡς ἔφεδρος. Ἡ ἰδιαιτέρα πατρίς του Πύλος πρέπει, μιμουμένη τὰς ἀρχαίας Ἑλληνίδας πόλεις, τὰς γενετείρας τῶν Ὀλυμπιονικῶν, νὰ ἐγείρῃ δαπάναις τοῦ δήμου τὴν προτομὴν αὐτοῦ. Διότι μαζή του θὰ ἀπαθανατισθῇ καὶ αὐτή, ἀφοῦ ἡ ἱστορία θὰ ἀναφέρῃ μεταξὺ τῶν νεωτέρων Ὀλυμπιονικῶν «Τσικλητήραν τὸν Πύλιον».

*

Μία ἐφημερὶς κάμνει παρατήρησιν πρὸς τὸν Δῆμον Πειραιῶς ὅτι κακῶς ἀπεφασίσθη νὰ ἱδρυθῇ **ἀνδριὰς** εἰς τὸν Διάδοχον καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῇ τὴν λέξιν ἄγαλμα. Διότι, ἰσχυρίζεται ἡ ἐφημερίς, ἀνδριάντας ἐγείρουν μόνον διὰ τοὺς νεκροὺς καὶ ἀγάλματα διὰ τοὺς ζῶντας. Καὶ ἐρωτῶ—κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ κ. Θεοτόκη—ποῦ εὗρεν ἡ ἐφημερὶς τὴν διάκρισιν αὐτὴν τῶν λέξεων ἄγαλμα καὶ ἀνδριὰς ἐν σχέσει πρὸς τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον; Τὸ Ἑλλ. Λεξικὸν γράφει: *Ἄγαλμα* (Κάθε τι διὰ τὸ ὁποῖον ἀγάλλεται τις)=ἀφιέρωμα καὶ κατ' ἔκτασιν, εἴδωλον, εἰκὼν γλυπτή, ἀνδριάς. *Ἀνδριὰς* =ὁμοίωμα ἀνθρώπου (ἀπὸ χαλκόν, χρυσόν, λίθον κλπ. Τίποτε περισσότερον. Ἀλλ' ἄλλη παρατήρησις θὰ ἦτο εὐκταία. Διατί προκειμένου περὶ ἀγάλματος γυναικὸς νὰ λέγωμεν ἀνδριὰς ἀφοῦ ἡ λέξις δὲν παράγεται ἐκ τῆς ἀνδρείας, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀνήρ. Ὁ ἀνδριὰς τῆ: Μπουμπουλίνας λ. χ. δὲν εἶνε ὀξύμωρον; Τί λέγουν αἱ σουφραζέται;

*

Πρέπει νὰ πληρώνῃ κανεὶς διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ Μουσεῖα; Τὸ ζήτημα αὐτὸ ἀνεκινήθη εἰς τὴν Γαλλ. Βουλὴν ἐσχάτως. Καὶ ἀπήντησε αὕτη:—Ναί, χάριν τῆς καλλιτεχνικῆς διαμορφώσεως τοῦ Λαοῦ

Καὶ ἔρχεται ἤδη τὸ ἐρώτημα:

— Ὁ Λαὸς ἐνδιαφέρεται διὰ τὰ ἐν τοῖς Μουσείοις καλλιτεχνικὰ ἔργα;

Καὶ ἀπαντᾷ ἡ πεῖρα.

— Ὄχι. Ἡ μεσαία τάξις, ἀδιαφορεῖ, ὁ λαὸς—καὶ ὁ Γαλλικὸς ἀκόμη—δὲν ἐννοεῖ.

Τὰ Μουσεῖα, εἶπε εὐφυῶς μία Παρισινή, εἶνε καλὰ ὅταν ταξειδεύει κανείς, καὶ ὅταν... βρέχει.

*

Ἄνοιξις! Ὁ Μάρτιος ἔφθασε μὲ τὰ χαριτωμένα δῶρα του: ἀκνίνας, ἄνθη, ποίησιν. Ὁ ἥλιος ἀφειδῶς σκορπίζει θερμαντικὸν φῶς, ὁ οὐρανὸς ἁπλώνεται κατακόρυφος, οἱ μενεξέδες ἀρωματίζουν τὴν ἀτμοσφαῖραν, οἱ ποιηταὶ ἐμπνέονται, ἡ θάλασσα γαληνιᾷ. Εὐτυχεῖς οἱ διανύοντες τὰ ἔτη τῆς ἥβης. Ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῆς Ἀνοίξεως. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν ἀνάγεται ἡ βασιλεία αὐτὴ εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶνα, ἀλλὰ μόνον φεῦ! εἰς πέντε-δέκα ἔτη ...

ΔΑΦΝΙΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΕΙΣ τὴν πόλιν τῶν ἐθνικῶν πόθων, εἰς ἣν δαφνηφόρος εἰσῆλθεν ὁ Ἑλληνικὸς στρατός, ὁ λαοφιλὴς Βασιλεὺς ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α' ἐπέπρωτο νὰ πέσῃ, ὡς ὁ Κόδρος.

Ἐνῷ ἠγλαΐζετο ὁ θρόνος του καὶ ηὐρύνετο τὸ στέμμα του διὰ τῆς ἀπελευθερώσεως χιλιάδων δούλων, παράφρων ἔκοπτε τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του, ζωῆς ἀφιερωθείσης εἰς τὴν Πατρίδα ἐξ ὁλοκλήρου. Εἰς τοὺς ἐπινικείους διθυράμβους, προστίθεται ἤδη τὸ θρηνητικὸν μοιρολόγι τῆς Πατρίδος.

Ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη ἡγεμόνευσε πατρικῶς. Φιλόπατρις, δίκαιος, εὐθύφρων, μειλίχιος, ὑπῆρξεν ὡς ἄνθρωπος καὶ ὡς ἡγεμὼν ἀγαθός. Ἐὰν δὲ δοθῇ παρωνύμιον ὑπὸ τῆς Ἱστορίας, θὰ ἀποδώσῃ τὸν χαρακτηρισμὸν μόνη ἡ λέξις **Συνετός**.

Ἡ Θεσσαλονίκη καθαγιάζεται διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Βασιλέως ἡμῶν καὶ ἡ νέα Ἑλλὰς ἀρχίζει τὸν νέον πολιτικὸν βίον διὰ νέου Ἡγεμόνος. Ὁ Κωνσταντῖνος γεννηθεὶς ὡς Διάδοχος, ἐγένετο διὰ τῆς σπάθης Κωνσταντῖνος ὁ Ἐλευθερωτής, καὶ ἤδη Ἐθνικῇ βουλήσει ἀναγορεύεται Κωνσταντῖνος ΙΒ'. Κέκληται νὰ συνεχίσῃ τὴν βασιλείαν Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου. Μετὰ τὸ 1453 ἦλθε τὸ 1821, μετὰ τὸ 1821 ἀνέτειλε τὸ 1912. Εἴθε ὁ νέος Βασιλεὺς νὰ καταστῇ **Αὐτοκράτωρ** τοῦ ὅλου Ἑλληνισμοῦ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Ἐν συνεδρίᾳ τῆς Αὐστριακῆς ἀρχαιολ. σχολῆς ὡμίλησεν ὁ κ. Β. Βίμπερ, ἐκθέσας τὰς μέχρι τοῦδε ἐν Ἐφέσῳ γενομένας ἐργασίας, αἵτινες ἔφερον εἰς φῶς πλουσίαν ἀρχαιολογικὴν συγκομιδὴν καὶ ἐφέτος—ἀναρίθμητα ἐρείπια λιμενικῶν κτιρίων, ἑνὸς ναοῦ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος ὡς καὶ τῆς ἀγορᾶς μὲ στοὰς καὶ διακοσμήσεις ἀναγομένας εἰς τὸν 4ον καὶ 2ον π. Χ. αἰῶνα καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Νέρωνος καὶ τοῦ Ἀδριανοῦ. Αἱ ἐν Ἐφέσῳ ἐργασίαι θὰ συνεχισθοῦν κατὰ τὸ προσεχὲς φθινόπωρον.

Εἶτα ὁ κ Ο. Βάλτερ, ὡμίλησε διὰ τὰς ἐν Ἤλιδι ἀνασκαφάς Αὗται δὲν ἤμειψαν πλοι σίως μέχρι τοῦδε τὸν ζῆλον τῶν Αὐστριακῶν ἀρχαιολόγων, ἀνευρέθησαν ὅμως τὰ θεμέλια ἀγορᾶς τινος ὡς καὶ ἄλλων τινῶν εὑρημάτων.

— Ἐν συνεδρίᾳ τῆς Ἀγγλικῆς ἀρχαιολ. σχολῆς ὁ κ. Δῶκινς, διευθυντὴς τῆς σχολῆς, διεξῆλθε διὰ βραχέων πάσας τὰς γενομένας ὑπ' αὐτῆς ἐργασίας καὶ σκαφικὰς ἐρεύνας, εἶτα δὲ ὡμίλησε διὰ μακρῶν περὶ τῆς ἐν Μ. Ἀσίᾳ Ἑλληνικῆς διαλέκτου μετὰ πλείστων παρατηρήσεων λίαν ἐνδιαφερουσῶν. Ἐπίσης ἐπέδειξεν ἐν τέλει σειρὰν εἰκόνων ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας, ἰδίως τῆς Καππαδοκίας, ἑρμηνεύων καὶ ποικιλοτρόπως ἐπεξηγῶν αὐτάς. Ἐκεῖ παρῆλασαν χωρία, Ἐκκλησίαι, τοπεῖα, τόποι Ἑλλήνων Μικρασιατῶν, καὶ πλεῖστα ἄλλα περιεργότατα, πρώτην φορὰν σχεδὸν ἐμφανιζόμενα ἐπιστημονικῶς ἐν αἰθούσῃ Ἀθηναϊκῇ.

Εἶτα ὁ γραμματεὺς κ. Χάζλοκ, ὡμίλησε διὰ μακρῶν περὶ τοῦ περιφήμου Μαυσωλείου ἐν Ἁλικαρνασσῷ.

— Οἱ κάτοικοι Ἀνασελίτσης τῆς ἐπαρχίας Σιατίστης ἐδώρησαν εἰς τὴν Ἐθν. Βιβλιοθήκην ἀρχαῖον χειρόγραφον Εὐαγγελίου τοῦ ΙΑ' αἰῶνος ἐκ φύλλων 145, γεγραμμένων διὰ χρυσῆς μελάνης

— Ἐν τῷ τελωνείῳ Πειραιῶς εὑρέθησαν ἐν τῇ ἀποθήκῃ τῶν ἀζητήτων ἀγαλμάτιον καὶ χαλκοῦν τάλαντον.

— Ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπὸ ἐργατῶν εὑρέθησαν σαρκοφάγοι Ρωμαϊκῶν χρόνων.

— Ἐν Ρόδῳ οἱ «ἀδελφοὶ» Ἰταλοὶ ἤρχισαν ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφάς! Ἀπέστειλεν ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις κατ' ἀρχὰς τὸν βυζαντιολόγον κ. Τζερόλα πρὸς ἐξερεύνησιν τῶν φραγκοβυζαντινῶν μνημείων τῆς νήσου, εἶτα δὲ τὸν ἀρχαιολόγον κ. Περνιέ. Αἱ ἐνέργειαι αὗται ἐνεποίησαν δυσμενεστάτην ἐντύπωσιν, προκειμένου περὶ προσωρινῆς κατοχῆς τῆς Ἑλληνικωτάτης νήσου.

— Ἐκομίσθησαν εἰς Ἐλασσῶνα ἐκ Δουχλίστης 17 ἀρχαιότητες, ἤτοι βάθρα μαρμάρινα ἀγαλμάτων ὑπερφυσικοῦ μεγέθους, ἐπιτύμβια ἀνάγλυφα καὶ στῆλαι ἀναθηματικαὶ μετὰ μακρῶν ἀπελευθερωτικῶν ἐπιγραφῶν, ἐν αἷς ἀναφέρονται πολλὰ ἄγνωστα ὀνόματα στρατηγῶν τοῦ Κοινοῦ τῶν Θεσσαλῶν

Ὁ ἔφορος κ Ἀρβανιτόπουλος ἀναγγέλλει ἐπίσης ὅτι περισυνέλλεξε ἀρχαῖα καὶ ἐκ τοῦ Σέλους χωρίου ἐπὶ τῶν ὑπωρειῶν τοῦ Ὀλύμπου παρὰ τὰ ἐρείπεια τῶν πόλεων τῆς Περραιβικῆς Τριπολίτιδος.

Τὸ ὅλον μέχρι τοῦδε περιλαμβάνει ἡ ἀρχαιολογικὴ συλλογὴ Ἐλασσῶνος 49 ἀρχαῖα. Τῶν νεωτέρων εὑρημάτων λίαν σημαντικὰ εἶνε στήλη ἀφιερωμένη εἰς τὸν Δία Καταβάτην καὶ εἰς τὴν Ἥρω λαμπρῶν χρόνων, ἑτέρα τῷ Ποσειδῶνι, τῇ Ἀφροδίτῃ ἀνάγλυφον ἱππέως κλπ.

Ὁ κ. Ἀρβανιτόπουλος κατέθηκε παρὰ τῇ ἀρχαιολογικῇ συλλογῇ Ἐλασσῶνος ἐπίσης κομισθὲν ἐκ Δουχλίστας τοῦ Ὀλύμπου σημαντικὸν ἀνάγλυφον παριστῶν τὸν Δία μαχόμενον, ἐκσφενδίζοντα διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς κεραυνὸν καὶ ἔχοντα ὑπὲρ τὴν προτεταμένην ἀριστερὰν χεῖρα ἀετόν. Μεταβὰς εἰς Δομένικον εὗρεν ὑπερπεντήκοντα ἐπιγραφὰς καὶ ἀγάλματα διεσπαρμένα καὶ ἐντειχισμένα ἐπὶ τῶν δαπέδων τῆς ἠρειπωμένης ἐκκλησίας ἔνθα κατέθηκε προσωρινῶς καὶ ἀνάγλυφα ἐξόχου τέχνης τῶν χρόνων τοῦ Φειδίου, ἀναγγέλλει δὲ ὅτι θὰ κομίσῃ καὶ ἄλλα ἀρχαῖα ἐκ Μπαϊρακλῆ, Λιβαδίου καὶ Βουλάβος, χωρίων κειμένων ἐγγύτατα τοῦ Σαραντάπορου.

— Ὅπως διανοιγῇ λεωφόρος καὶ πλατεῖα ἐν Καλάμαις, ὁ Δῆμος ἀπεφάσισε τὴν κατεδάφισιν τοῦ ἐπιπροσθοῦντος εἰς τὴν χάραξιν, ἀρχαίου Ναοῦ τοῦ Ἀγ. Ἀθανασίου. Ἐκηρύχθη κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ ὁ ναὸς λόγῳ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἀξίας ἐθνικὸν κτῆμα καὶ ἀπηγορεύθη ἡ κατεδάφισις. Ὁ ναὸς ἐκτίσθη τὸν ΙΖ'. αἰῶνα ἔχει δὲ ὡραίας τοιχογραφίας μεγάλης ἀξίας. Μετέβη καὶ ἐπιτροπὴ ἐξ ἀρχαιολόγων, ἥτις ἐγνωμάτευσε ὅτι μόνον ἐὰν ἤθελε κτισθῇ ἀλλαχοῦ ὁ ναός, τοποθετουμένων καταλλήλως τῶν ὑπαρχουσῶν τοιχογραφιῶν, θὰ ἠδύνατο νὰ κατεδαφισθῇ. Ἤδη ἀγγέλλεται ὅτι ὁ Δῆμος ἐκρήμνισε τὸν ναόν, λέγεται δὲ ὅτι ἐλήφθη φροντὶς περὶ τῶν τοιχογραφιῶν τοῦ ναοῦ — τοῦ ἱστορικοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ κειμηλίου τῶν Καλαμῶν, ὅπερ χάριν μιᾶς ρυμοτομίας κατεδάφισεν ὁ δῆμος. Ἀλλὰ θὰ διατηρηθοῦν αἱ τοιχογραφίαι αὗται, ἀφοῦ δὲν ἐπεμελήθη αὐτῶν εἰδικὸς ἀρχαιολόγος ἢ τεχνίτης:

— Αἰτήσει τοῦ Γερμανικοῦ ἀρχαιολ. ἰνστιτούτου ἐπεράπη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου εἰς τὸν κ. Δαῖρπελδ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς ἀνασκαφάς του εἰς τὴν Γαρίτσα καὶ τὸ Καρθάκι τῆς Κερκύρας. Αἱ ἀνασκαφαὶ θ' ἀρχίσουν λίαν προσεχῶς καὶ θὰ γίνουν εἰς εὐρεῖαν κλίμακα, ἐὰν μεταβῇ εἰς Κέρκυραν ὁ Κάϊζερ, ὅπερ ἀπίθανον. Ἐπόπτης ὡρίσθη ὁ ἔφορος κ. Ρωμαῖος.

— Ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἀρχ. Μουσείου ἐξετέθησαν ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς σχολῆς ἀντίγραφα εἰς φυσικὸν μέγεθος τῶν ἐν Τίρυνθι ἀνακαινισθεισῶν ὑπ' αὐτῆς τοιχογραφιῶν τοῦ Μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου. Θὰ παραμείνουν ἐν τῷ μουσείῳ τὰ ἀντίγραφα ἐπ' ἀόριστον χρόνον

— Ὁ ἔφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης κ. Οἰκονόμου ἀνήγγειλεν ὅτι ἀφαιρεθέντος τοῦ ἐπιχρίσματος παραστάδος τοῦ νάρθηκος τοῦ ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἀπεκαλύφθη ἐπιφάνεια πλήρης ζωγραφημένων ἐπιγραφῶν διατεταγμένων κατὰ τετράγωνα, 21 τὸν ἀριθμὸν ἐν ὅλῳ. Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πινάκων τούτων φαίνεται ὅτι πρόκειται περὶ ἀναγραφῆς τῶν κινητῶν ἑορτῶν τῶν ἐτῶν 1471—1492 χρονολογιῶν σημαντικῶν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς περιωνύμου ταύτης ἐκκλησίας. Ἐπίσης ἀφηρέθη καὶ τὸ ἐπίχωμα τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τοῦ νάρθηκος, εὑρέθη δὲ εἰκὼν, τοῦ ΙΕ' αἰῶνος πιθανώτατα, οὐχὶ καλῶς διατηρουμένη.

— Θὰ ἐπαναληφθοῦν αἱ ἀνασκαφαὶ εἰς θέσιν Καστρὶ τῆς Κεφαλληνίας, ἔνθα ἀνευρέθησαν Μυκηναϊκοὶ συνοικισμοί. Ἐπίσης θὰ ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς ὁ κ. Καββαδίας εἰς θέσιν Λειβαθὸ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Κεφαλληνίας πρὸς εὕρεσιν τοῦ Ἀνακτόρου τοῦ Ὀδυσσέως, δαπάναις τοῦ Ὁλλανδοῦ ἀρχαιοφίλου κ. Γκέκοπ.

— Ὁ ἔφορος ἀρχαιοτήτων κ. Ν. Κυπαρίσσης διωρίσθη τοιοῦτος εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν καταληφθεισῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, μὲ ἕδραν τὴν Μυτιλήνην.

— Ἐν Πειραιεῖ εὑρέθη ἀνάγλυφον ὕψους 1.50 μ. Παρίσταται σκηνὴ ἐπιτυμβία, δεξιώσεως ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Ἡ γυνὴ κάθηται ἀριστερᾶ, πεπλοφόρος, ἐνῷ ὁ ἀνὴρ ἵσταται ὄρθιος δεξιᾶ. Μεταξὺ τῶν δύο ὀρθία θεραπαινὶς κρατεῖ κιβωτίδια μετὰ κοσμημάτων. Ἡ τέχνη καλή· ἡ ρὶς καὶ αἱ παρειαὶ τῆς γυναικὸς ἔχουν ὑποστῇ βλάβας.

— Ἐν Ἐλευσῖνι, πλησίον τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ, εὑρέθη ὑπὸ γεωργοῦ ἀρχαῖον μαρμάρινον ἀνάγλυφον, παριστῶν νεανίαν, καλῆς τέχνης.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Λεοπάρδη, **Ἠθικὰ ἔργα.** *Μετάφρασις Ἀρίστου Καμπάνη. Ἐκδοτικὸς Οἶκος Γ. Φέξη. Ὁ Ἰάκωβος Λεοπάρδη εἶνε ὁ Ἑλληνικώτερος ποιητὴς καὶ πεζογράφος τῆς Ἰταλίας τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Εἰς τὴν παγκόσμιον λογοτεχνίαν θεωρεῖται ἐφάμιλλος τοῦ Γκαῖτε καὶ τοῦ Βύρωνος, θαυμάζεται δὲ διὰ τὴν πρωτοτυπίαν καὶ τὸν λασικὸν ὕφος. Ὁ ἐκδοθεὶς τόμος εἶνε ἐκλογὴ τῶν ἔργων του, μετ' ἐκτενῶν προλεγομένων περὶ τοῦ ποιητοῦ.*

*

Ἐξακολουθεῖ ἡ ἔκδοσις τῶν Ἁπάντων τοῦ Παπαδιαμάντη ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου Φέξη, ὅστις ὄντως μεγάλας προσέφερε ὑπηρεσίας εἰς τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν. Εἰς ἕνα τόμον περιελήφθησαν τὰ Χριστουγεννιάτικα διηγήματα τοῦ ἀειμνήστου Σκιαθίου διηγηματογράφου, τὰ ἑξῆς: Ἡ σταχτομαζῶχτρα—Τῆς Κοκκώνας τὸ σπῆτι.—Ὑπηρέτρα.—Ἡ γλυκοφιλοῦσα.—Ἡ τύχη ἀπ' τὴν Ἀμέρικα.—Οἱ ναυαγοσῶσται.—Ὁ Παντιαρώτας.—Ἡ πεποικιλμένη. Ἐν ἄλλῳ τόμῳ περιελήφθησαν τὰ Πασχαλινὰ διηγήματά του, τὰ ἑξῆς: Λαμπριάτικος ψάλτης.—Κοκκώνα θάλασσα.—Ἡ λίρες τοῦ Ζάχου.—Ἡ τελευταία βαπτιστική.—Ἔρως ἥρως. Τῶν «Πασχαλινῶν διηγημάτων» προτάσσεται χαρακτηριστικὴ βιογραφία τοῦ συγγραφέως ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Ζερβοῦ, τοῦ διακεκριμένου συγγραφέως καὶ εὐσυνειδήτου κριτικοῦ.

*

ΑΓΓΕΛΛΟΝΤΑΙ

Ἡ ἔκδοσις τῆς «Ποικίλης Στοᾶς» ἕνεκα τῶν ἐθνικῶν περιστάσεων ἀνεστάλη. Ὁ ἑτοιμαζόμενος 16ος τόμος, οὐδεμίαν ἔχων σχέσιν μὲ τὰς συνήθεις ἡμερολογιακὰς ἐκδόσεις, θὰ περιλάβῃ καὶ ἐθνικὰς σελίδας, ἡ ἐμφάνισίς του δ' ἔσται θρίαμβος ἐκδοτικός.

*

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Mercure de France. Τεῦχος τῆς 16 Φεβρ. Ὁ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Δημήτριος Ἀστεριώτης γράφων κατὰ τρίμηνον ἐπιθεώρησιν τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας, δημοσιεύει κρίσεις διὰ τὰ ἄρτι ἐκδοθέντα εἰς τόμους ἔργα τῶν ποιητῶν Σολωμοῦ, Βαλαωρίτου καὶ Κρυστάλλη ὡς καὶ διὰ τὰ διηγήματα τοῦ κ. Βλαχογιάννη, καὶ διὰ τὴν μετάφρασιν τῶν «Περσῶν» ὑπὸ τοῦ κ. Ζερβοῦ. Εὐφήμως ἀναφέρει καὶ τὰς βιβλιογραφίας τῆς «Πινακοθήκης».

*

Πανόραμα τοῦ Πολέμου. *Ἐξεδόθησαν τὸ β' καὶ γ' τεῦχος μὲ πολλὰς εἰκόνας πολεμικάς, ἀπὸ φωτογραφιῶν γενομένας.*

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΥΒΕΛΗΣ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Παραστάσεις καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς **5—12** μ.μ.
Μὲ τὰς ἐκλεκτοτέρας ταινίας τῶν μεγαλειτέρων ἐργοστασίων.

Ἀλλαγὴ προγράμματος ἑκάστην Τρίτην, Πέμπτην καὶ Σάββατον.
Τὰς Κυριακὰς ἀπογευματιναὶ ἀπὸ τῆς 3ης μ.μ.
Ἑκάστην Δευτέραν καὶ Πέμπτην ἀπογευματιναὶ μὲ δῶρα διὰ τὰ παιδιά.

Ἀερισμὸς τῆς αἰθούσης πλήρης.—Θέρμανσις τελεία.

Ἀπὸ τῆς 9ης μ. μ. ὀρχήστρα.

Καρνὲ 10 εἰσόδων Λης θέσεως πωλοῦνται εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ θεάτρου ἀντὶ δραχμῶν 8 (μετὰ τοῦ φόρου καὶ τοῦ μαξιλαρίου).

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ

Κινηματογράφος πρώτης τάξεως
Διεύθυνσις: **Κ. Ἐμπέογλου**

Ταινίαι τῶν τελευταίων ἐργοστασίων τοῦ κόσμου: Γαλλικῶν, Ἰταλικῶν καὶ Ἀμερικανικῶν.
Ἀποκλειστικὴ ἐκμετάλλευσις τῶν ταινιῶν «NORDISK» *τῆς Κοπεγχάγης καὶ τῆς περιφήμου Δανίδος καλιτέχνιδος* «ASTA NIELSEN».

ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΚΡΑΣΣΑ
ἡ γλυκυτέρα Ὀρχήστρα τῶν Ἀθηνῶν.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Διαγώνισμα πρὸς συγγραφὴν Πολεμικῶν Διηγημάτων

Ὁ Σύλλογος πρὸς διάδοσιν Ὠφελίμων Βιβλίων, ἐπιθυμῶν νὰ συντελέσῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν καθόλου ἐνίσχυσιν τῆς παρ' ἡμῖν διηγηματογραφίας, ἐξ ἄλλου δὲ εἰς τὴν διάδοσιν καὶ τὴν λογοτεχνικὴν ἀποκρυστάλλωσιν ἀξιομνημονευτων συμβάντων τοῦ πολέμου, προκηρύττει διαγώνισμα πρὸς συγγραφὴν διηγημάτων ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὅρους:

1) Τὰ ὑποβαλλόμενα διηγήματα πρωτότυπα καὶ ἀπολύτως ἀνέκδοτα, δύνανται νὰ ἀναφέρονται ὄχι μόνον εἰς τὴν ἐξιστόρησιν πολεμικῶν γεγονότων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀπεικόνισιν σκηνῶν, αἵτινες καίπερ μὴ ἐξελισσόμεναι ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἢ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίδρασιν πολεμικῶν ἐνεργειῶν, ἔχουσιν ὁπωσδήποτε σχέσιν πρὸς τὸν πόλεμον καὶ ἀποτυποῦσι τὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου ποικίλα αἰσθήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

2) Ἕκαστον διήγημα πρέπει νὰ ἔχῃ ἔκτασιν 12 μέχρι 40 σελίδων, σχήματος 16ου (τῶν βιβλίων τοῦ Συλλόγου), ἤτοι νὰ περιλαμβάνῃ 12—40 χιλιάδας στοιχείων, νὰ εἶναι μηχανογραφημένον ἢ καθαρῶς καὶ εὐαναγνώστως γεγραμμένον, ἄνευ προσθηκῶν, διορθώσεων ἢ ἀποσβέσεων, εἰς σχῆμα φύλλου συνήθους χάρτου γραφῆς, ἐπὶ τῆς μιᾶς ὄψεως τοῦ χάρτου γεγραμμένου, μετ' ἐπαρκοῦς λευκοῦ περιθωρίου.

3) Τὰ ὑποβαλλόμενα δὲν πρέπει νὰ φέρωσι τὸ ὄνομα τοῦ γράψαντος, ἀλλὰ μόνον διακριτικὸν ρητὸν ἐπὶ τῆς προμετωπίδος καὶ φάκελλον κλειστὸν προσηρτημένον, φέροντα ὡς ἐπιγραφὴν τὸ αὐτὸ ρητόν, ἐντὸς δὲ τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως. Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως δύνανται νὰ ὑποβληθῶσι καὶ πλείονα τοῦ ἑνὸς διηγήματα, ἀλλ' ἕκαστον τούτων πρέπει νὰ ὑποβάλλεται χωριστὰ ὡς αὐτοτελὲς καὶ ὡς τοιοῦτο θέλει κριθῇ. Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς δύναται νὰ λάβῃ καὶ πλείονα τοῦ ἑνὸς ἔπαθλα.

4) Προθεσμία πρὸς ὑποβολὴν ὁρίζεται τὸ βραδύτερον ἡ 30 Αὐγούστου 1913. Τὰ ὑποβαλλόμενα, ἐὰν μὲν προέρχονται ἐξ Ἀθηνῶν παραδίδονται ἐπὶ ἀποδείξει εἰς τὰ Γραφεῖα τοῦ Συλλόγου, (42 ὁδὸς Ἀκαδημίας), ἐὰν δὲ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἢ τῆς ἀλλοδαπῆς, ἀποστέλλονται ταχυδρομικῶς ἐπὶ συστάσει πρὸς τὸν Σύλλογον ἐν καιρῷ, ὅπως ληφθῶσι τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς 30 Αὐγούστου. Πᾶν ἐκπροθέσμως ληφθὲν δὲν θέλει περιληφθῆ εἰς τὸ διαγώνισμα.

5) Ἡ κρίσις τῶν ὑποβληθησομένων θέλει γίνει μέχρι τοῦ τέλους Ὀκτωβρίου ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἐκ πέντε ἐγκρίτων λογίων, ἐκλεχθησομένης ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου. Τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς θέλουσι τηρηθῆ ἀπολύτως μυστικά. Ἡ ἐπιτροπὴ θέλει κρίνει ὄχι μόνον τὴν ὑπόθεσιν τῶν διηγημάτων, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐπραγματεύθησαν ταύτην οἱ γράψαντες: τὴν τέχνην τῆς πλοκῆς, τὴν ἀκρίβειαν τῆς παρατηρήσεως, τὴν βαθύτητα τῆς σκέψεως, τὴν ζωηρότητα τοῦ αἰσθήματος, τὴν χάριν τοῦ ὕφους, τὴν ὀρθότητα τῆς γλώσσης συμφώνου πρὸς τὸ καθόλου πρόγραμμα τῶν δημοσιευμάτων τοῦ Συλλόγου.

6) Ἐκ τῶν ὑποβληθησομένων θὰ βραβευθῶσι τὰ πέντε ἄριστα διὰ χρηματικῶν ἐπάθλων ὡς ἑξῆς:
1ον ἔπαθλον δραχ. 500, 2ον 200, 3ον 100, 4ον 100, 5ον 100.

7) Τὰ βραβευθησόμενα θὰ ἐκδώσῃ ὁ Σύλλογος κατ' ἀρέσκειαν, ἔχων τὴν ἀπόλυτον κυριότητα αὐτῶν ἐπὶ δεκαετίαν, ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1914, μεθ' ἣν, πλὴν τοῦ Συλλόγου, δύνανται νὰ ἐκδίδωσι ταῦτα καὶ οἱ συγγραφεῖς.

8) Τὰ χειρόγραφα τῶν διηγημάτων ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἀποδίδονται εἰς τοὺς συγγραφεῖς. Οἱ φάκελλοι τῶν μὴ βραβευθησομένων θὰ ἐξαφανισθῶσι χωρὶς νὰ ἀνοιχθῶσιν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 2 Φεβρουαρίου 1913.
Ὁ Πρόεδρος **Ι. ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ**

2430.—ΤΥΠΟΙΣ ΑΥΓΗΣ ΑΘΗΝΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ